

Leto XXI. Stev. 136
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 # MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

BURMANSKI PREDSEDNIK VLADE V STIKU Z NAŠIM LJUDSTVOM

Prijateljski obisk v Sloveniji

Z navdušenjem je slovensko ljudstvo sprejelo državnika daljne, a po svoji borbi in ciljih nam bližnje Burme — Tudi predsednik republike Tito na poti skozi Ljubljano

Ljubljana, 11. jun. — Slovenijo je danes obiskal burmanski državnik, ministrski predsednik U Nu. Mudil se bo med nami tudi jutri. Na vsej svoji poti po naši deželi ga je slovensko ljudstvo sprejelo z vso prisrčnostjo in svečanostjo, kakor vselej sprejema svoje velike in resnične prijatelje.

U Nu, ki s svojimi sodelavci in s svojim ljudstvom po borbah, podobnih naši osvobodilni borbi, in s težnjami, enakimi našim težnjam gradi novo Burmo, srečno deželo v daljni Aziji, je to prijateljstvo tudi potrdil, ko je prišel danes v neposredni živi stik z našimi ljudmi, z delavci v Litostroju, v Medvodah, v kranjski »Iskri«, z znanstveniki in sodelavci v Muzeju naše osvoboditve, z zdravniki in njih varovanci na Otroški kliniki in še posebej z našimi političnimi in kulturnimi voditelji na Izvršnem svetu v Ljubljani.

Nam bo ostal ta obisk nepozaben, nedvomno bo tudi njemu v lep spomin na daljno borbeno in napredno deželo ob Savi in Jadranu.

Pribivalci glavnega mesta naše republike so se že več dni pripravljali na obisk predsednika Burme U Nuja. Mesto je okrašeno z burmanskimi in jugoslovanskimi zastavami, preko cest so razpeti tran-
sparanti s pozdravi v burmanskem in slovenskem jeziku.

burmanske zastavice, da pozdravijo z njimi predsednika U Nuja. Že na poti iz Zagreba do Ljubljane je prebivalstvo na vseh postajah, posebno pa na večjih pozdravljalo predsednika U Nuja in njegovo spremstvo. V Zidanem mostu, kamor so se pripeljali tudi Celjani, so gospe

Borisa Kraigherja pregledal častno četo JLA.

Visokemu burmanskemu gostu so bili nato predstavljeni ostali republiški voditelji, med njimi so bili podpredsednik Ljudske skupščine Slovenije dr. Ferdo Kozak, člani republiškega Izvršnega sveta, predsednik sindikatov Slovenije Janko Rudolf in drugi. Preden je U Nu stopil v avtomobil, sta ga pozdravila dva pionirja v narodnih nošah, ki sta njemu in njegovi soprogici izročila šopka cvetja.

Pred postajo sta bila postavljena grb Burme in naše države v zlati barvi. Ko je predsednik U Nu vstopil v avtomobil, so ga ljudje pozdravljali z mahanjem zastavic,

ploskanjem in vzklikanjem. Njegov avto so zasuli z cvetjem. Ta živobarven špabir na pločnikih ulic, po katerih se je peljal predsednik U Nu, je bil dolg več kilometrov. Tu so se zbrali prebivalci iz Ljubljane in okolice. Dragega gosta so pozdravljali člani športnih društev in drugih organizacij z zastavami. Še posebno toplo so ga pozdravljali mladina in pionirji. Vzdolž poti je igralo več godb. Predsednik U Nu se je s svojim spremstvom in jugoslovanskimi predstavniki peljal proti vili Rožnik, kjer se je zadržal krajši čas. Na vsej poti je z roko prisrčno odzdravil pozdravom Ljubljančanov, ki so manifestirali

Nageljni in rožmarin v pozdrav velikemu prijatelju

svoje prijateljstvo do burmanskega ljudstva, ki nas veže z njim boj za iste cilje: neodvisnost, enakopravnost in prijateljsko sodelovanje med narodi.

Izvršnega sveta Slovenije dr. Marijan Brečelj, ki je bil tudi sam z drugimi voditelji obkoljen, je predsedniku U Nuju pojasnil, kako so skrili v podzemeljski jami prevarali sovražnika.

U Nu si je ogledal tudi veliko tablo, ki ponazarje delo borbenih žarišč osvobodilne borbe v Ljubljani za časa okupacije. Direktor muzeja mu je med drugim pokazal, kako so v izdolbenih hlohlih prevažali orožje in drug material iz okupiranega mesta partizanov.

Še posebej se je U Nu zanimal, če so bili fašistični zločinci in izdajalci za svoja dela kaznovani in če je to naše ljudstvo zahtevalo. Pojasnil so mu, da so izdajalci in fašistične zločince za njih zločine sodila redna sodišča.

Preden je predsednik U Nu s svojim spremstvom odšel iz muzeja, so mu podarili Petkov album fotografij, ki prikazujejo pohod in borbe XIV. divizije na Stajerskem. Potem se je vpisal v Knjigo spominov in vanjo zabeležil, da je muzej trajen spomenik borbem za svobodo in vzor vsem tistim, ki ljubijo svobodo. Zatem mu je uslužbenka muzeja podarila slovenski šopek z rožmarinom in rdečimi nageljni za njegovo soprogo. Predsednik U Nu se je v imenu svoje soproge zahvalil. V veliki avli pred izhodom pa se je predsednik U Nu na prošnjo direktorja muzeja slikal skupaj z uslužbenci muzeja.

Zatem so se visoki gostje od-

Med delavci in turbinami v Litostroju

Ob 11.30 je prišel predsednik U Nu s svojim spremstvom v tovarno »Litostroj«. V njegovi družbi so bili podpredsednik Zvezne-

upa, da ga bo spominjalo na njihov kolektiv. Predsednik U Nu je vzel v roke album in ga začel gledati. Nato ga je predsednik Jager prosil za vpis v knjigo vtisov. Pri tem mu je povedal, da imajo to knjigo že od l. 1947, ko je začela tovarna obratovati, in da se je prvi vpisal vanjo maršal Tito.

Predsednik U Nu je napisal, da je misel, postaviti tovarno, ki bo preskrbovala deželo z opremo za hidroelektrarne, občudovanja vredna. Kolektiv pa je zaželel še večje uspehe.

Nenadoma je vprašal, kje je mikrofoni. Te njegove besede so ustvarile še bolj prijetno vzdušje, kakor je bilo že na zakuski. Nato je vzel v roke mikrofoni in po njem izrazil svoje priznanje tovarne in njenim uspehom.

Zatem so se visoki gostje odpravili. Na stopnišču iz upravnega poslojpa je U Nuja pozdravila

skupina deklet v burmanskem jeziku. Ko so dekleta vzkliknili Cama baze, U Nu (Zivel, U Nu), jim je z nasmehom in z roko odzdravil. Pred upravnim posloj-
jem so ga kakor ob prihodu spet pozdravili številni delavci s ploskanjem in vzklikanjem.

Posebno prisrčno je bilo, ko se je predsednik U Nu obrnil k zbranim delavcem in jim rekel: »Sedaj bom jaz nekaj povedal v vašem jeziku.« Delavci so začudeni prisluhli. Predsednik U Nu je nato rekel: »Živio«. Delavci so na ta njegov pozdrav odgovorili s ploskanjem in z gromovitim vzklikom »Živio«.

Iz tovarne so se gostje odpeljali v Samski dom, ki je namenjen delavcem in uslužbencem tovarne »Litostroj«. Tu so se mudili nekaj minut in se nato odpeljali po Celovski cesti v Muzej narodne osvoboditve.

V Muzeju narodne osvoboditve

Spet so kolono avtomobilov z visokimi gosti pozdravljali ob cesti razvrščeni Ljubljanci. Pred vhomom v muzej je U Nuja pozdravil direktor Milan Bevc.

Bilo je okrog 12.30 in gostje so se v muzeju zadržali približno pol ure. Direktor muzeja je U Nuja vodil po prostorih z zgodovinskimi znamenitostmi iz narodnoosvobodilne borbe. Dalj časa se je zadržal pred eno izmed prvih partizanskih tiskarn Triplop. Tu mu je direktor muzeja podaril izvod Prešernove »Zdravice«, ki je bila tiskana na tiskarskem stroju v tej tiskarni med borbo. Predsednik U Nu se je zahvalil za darilo. Z zanimanjem si je ogledoval partizansko uniformo komandanta NOV in POS Staneta Rozmana.

Nato so odšli v gornje pro-

store, kjer je razstavljeno orožje in drugi dokumenti iz narodno-

U Nu v Litostroju

osvobodilne borbe. Prav tako si je U Nu dalj časa ogledoval suk-njič organizacijskega sekretarja CK KPS Toneta Tomšiča, ki ga je imel, preden so ga leta 1942 fašisti ustrelili. Z zanimanjem si je ogledal vitrino, v kateri je ponazorjena italijanska ofenziva na osvobodilne sile v novembru 1942, ko so italijanski fašisti hoteli uničiti vodstvo osvobodilnega gibanja v Sloveniji. Podpredsednik

peljali v palačo Izvršnega sveta LRS.

Medtem je gospa Nu v spremstvu Slavke Rankovič in Jelke Kraigher obiskala novo otroško bolnišnico v Ljubljani. Pod vodstvom upravnika bolnišnice, docenta dr. Marija Avčina si je z velikim zanimanjem ogledala sodobno urejeno bolnišnico. Zatem je obiskala Narodno galerijo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Predsednik Tito na Brionih

Reka, 11. jun. — Predsednik republike Tito, ki je davi skupno z burmanskim ministrskim predsednikom U Nujem prispel v Slovenijo, je iz Ljubljane nadaljeval pot z vlakom do Matulj nad Reko. Od onod se je z avtomobilom odpeljal v Pulo in potem na Brione, kjer bo pričakal burmanskega gosta, ki pride tja iz Kopra.

V Muzeju narodne osvoboditve

Četa naše JLA izkazuje čast visokemu gostu

Velike množice Ljubljancov so se začele zbirati blizu železniške postaje in na bližnjih ulicah več kakor uro pred prihodom vlaka. Kljub deževnemu vremenu so z ne-
strpnostjo čakali, da vidijo dragega gosta iz daljne prijateljske dežele. Posebno lepo je bilo videti pionirje s plavimi in rdečimi rutičami. V rokah pa so imeli jugoslovanske in

U Nu podarili kristalno vazo, ki so jo izdelali v Rogški Slatini.

Nekaj pred deseto uro so začeli prihajati na postajo člani Izvršnega sveta Slovenije. Med prvimi je prišel podpredsednik Ljudske skupščine Slovenije dr. Ferdo Kozak, kmalu za njim pa predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher.

Slovesen sprejem na postaji

Modri vlak, s katerim je dopotoval v Ljubljano predsednik Burmanske unije U Nu, je prispel na

Aleksandrom Rankovičem in drugimi. S podpredsednikom Rankovičem so prispeli član Zveznega izvrš-

Darila našega Izvršnega sveta burmanskemu državniku

Ljubljansko postajo točno ob 10.20. Ta čas je začelo zopet deževati. Ko se je vlak ustavil, je prvi izstopil predsednik U Nu s soprogo. Predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher ga je pozdravil in mu zaželel pristrčno dobrodoščilo. Predsednik Kraigher se je potem odpravil z gospo U Nu, podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta

nega sveta Mijalko Todorovič, naš veleposlanik v Burmi Krsto Bulajič in burmanski veleposlanik v naši državi U Hla Maung. Godba JLA je zaigrala burmansko in jugoslovansko himno, nato pa je predsednik U Nu skupaj s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Aleksandrom Rankovičem, v spremstvu predsednika Izvršnega sveta LRS

Potem mu je predsednik Jager predal album fotografij, ki kažejo proces izgradnje in proizvodnje »Litostroja«. Ob tem je poudaril, da je to darilo skromno, da pa

Zdravstveno stanje predsednika Marinka

Ljubljana, 11. jun. — Tovariš Miha Marinko, predsednik Ljudske skupščine LRS, se počuti dobro. Bolnik je bil večeraj in danes nekaj časa izven postelje. Temperatura 37° C, puls 80. Ker je potek po operaciji popolnoma v redu, ne bo več posebnih poročil. — Prof. dr. Božidar Lavrič, prof. dr. Bogdan Brečelj, dr. Jože Benigar.

Vremenska napoved

za nedeljo, 12. junija: Ponoč je nekaj padavin, zjutraj nizka oblačnost, nato delne razjasnitve, popoldne povečana oblačnost, v alpskih predelih krajevne plohe. Temperatura ponoči med 1 in 7, na Primorskem 13 stopinj, čez dan med 16 in 22. Na Primorskem se burja, ki bo pozneje prenehal.

SESTI DAN DRŽAVNIŠKEGA OBISKA IZ BURME

ENAKE TRADICIJE IN TEŽNJE

premagujejo tudi največje razdalje

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vsi ugledni gostje so se okrog trmajske ure zbrali v palači Izvršnega sveta Slovenije, kjer je bil krajši sprejem, ki so se ga udeležile mnoge osebnosti političnega in kulturnega življenja Slovenije. Ob tej priložnosti je predsednik Republiškega izvršnega sveta Boris Kraigher izročil ministrskemu predsedniku U Nuju in gospe Nu darila Izvršnega sveta. Predsedniku U Nu so podarili kompletno aparaturu 16 mm kinoprojektorja, izdelek kranjske tovarne »Iskra«, gospe Nu pa velik namizni prt iz dragocenih indijskih šipk, dalje glinasto vazo, okrašeno s slovenskimi motivi, skrinjico z narodnimi motivi in dve lutki v slovenski narodni noši.

Predsednik Kraigher je pridelil zlatem burmanskemu ministrskemu predsedniku in njegovi soprogi slovensko kosilo.

Kosila so se med drugimi udeležili podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Rankovič s soprogo, člana Zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorovič in Ivan Maček, podpredsednik Ljudske skupščine Slovenije dr. Ferdo Kozak in generalni podpolkovnik Radivoje Jovanović.

Med kosilom, ki je poteklo v prisrčnem vzdušju, je predsednik Izvršnega sveta Boris Kraigher izrekel zdravico, v kateri je toplo pozdravil predsednika U Nuja.

Čeprav je Ljudska republika Slovenija najzahodnejši del Jugoslavije, čeprav smo zemljepisno daleč od Burme, je dejal, se čutijo naši narodi zelo blizu prijateljske Burme. Obisk predsednika Tita v Burmi in sedanjega obiska ministrskega predsednika U Nuja v naši državi sta še bolj

skrčila to veliko zemljepisno razdaljo. Skrčila se je tudi zato, ker vežejo narode Jugoslavije in Burme enake tradicije odločnega in srčitega boja za narodno osvoboditev.

»Mislim, da je povezanost naših narodov z nedavno zaključeno osvobodilno borbo prav tista najmočnejša skupna vez, ki je pripomogla k zblizanju med Burmo in Jugoslavijo,« je rekel Boris Kraigher. Omenil je pomen sedanjih naporov za zmanjšanje mednarodne napetosti, v katerih imajo zlasti velik delež tudi napore neodvisnih azijsko-afriških narodov, ter poudaril, da prijateljstvo med Burmo in Jugoslavijo čedalje bolj prispeva h krepitvi mednarodnega mira. Boris Kraigher je potem nazdravil napredku narodov Burme ter zdravju predsednika republike U Baje in visokega gosta.

tura pogoj za sprejem v industrijsko šolo.

Posebno prijeten vtis je na prisotne napravil U Nu, ko je v oddelku za kontrolo telefonskih central vzel v roko slušalko in poslušal, kako deluje. Potem se je še nekaj časa zadržal pri tekočem traku, kjer v posameznih proizvodnih fazah izdelujejo električne števalce. Ko je prispel v preizkuševalnico za kinoprojektore, so ga povabili, da si ogleda kratak film, ki priča o razvoju in delu tovarne. Res je U Nu z veseljem prisostvoval kratki filmski predstavi.

Potem so U Nuju podarili popolno telefonsko centralo. Predsednik U Nu se je za darilo prisrčno zahvalil. V imenu Kranja pa mu je Vinko Hafner podaril Prešernov album s posvetilom. Tudi v »Iskri« se je U Nu vpisal v spominsko knjigo. Po kratki zakuski so delavci in delavci visokim gostom pripravili špalar in ga navdušeno pozdravili. U Nu je ustregel njih želji, da bi govoril in jim dejal:

»Tovariši, tukaj opravljate zelo dobro in koristno delo. To, kar delate, bo v marsičem pripomoglo k izgradnji socializma v vaši državi. Zato nadaljujte vaše delo in prepričan sem, da bodo vaši napori kronani z uspehom. Hvala vam!«

Na te njegove besede so delavci odgovorili z navdušenim pritrditvam.

Ob 17.50 so se predsednik U Nu, njegovo spremstvo in visoki jugoslovanski državniki po enournem obisku v »Iskri« skozi Kranj odpeljali proti Bledu.

Gospa Nu pri sprejemu na Izvršnem svetu

»Zelo sem srečen v vaši deželi«

Na vsej poti od Kranja, ko je drvela kolona avtomobilov skozi Naklo, Podbrezje, Posavec, Podvin, Radovljico in Lesce, so ljudje, med katerimi je bilo veliko mladine in pionirjev, z zastavicami pozdravljali visoke goste. U Nu je nenehno prisrčno odzdravljaval. — Največ ljudi se je zbralo pri Lescah, kjer so ga sprejeli z godbo.

Točno ob 18.30 so prispeli na Bled. Tudi Bled je ves v zelenju in zastavah. Medtem se začelo rahlo deževati. V daljavi so se dvigale megle: sneg je prav nizko pobelil gore.

Na križišču med »Kazino« in »Toplicami« so visoke goste pozdravili Blejci, ki so se zvrstili na obeh straneh ceste v dolgem špalirju. Mnogo jih je bilo v narodnih nošah. Ko so se avtomobilisti ustavili, je skupno z narodnimi nošami pristopil k U Nuju tudi Zvonko Janežič, ki mu je po stari navadi na lesenem pladnju ponudil kruha in soli. Predsednik

U Nu je vzel kos kruha v roke, ga pospil in odgriznil.

Potem sta ga pozdravila pionir in pionirka v narodnih nošah, ki sta mu izročila velike šopke rdečih nageljnov in rožmarina. U Nu je dečka in deklico dvignil in pobožal. To je bil najpripronejši trenutek na vsej njegovi poti iz Ljubljane na Bled. Na njegovem obrazu sta sijala sreča in zadovoljstvo. Vidno ganjen je dejal: »Zelo sem srečen v Vaši deželi.« Potem je dečka in deklico poljubil na čelo. Dekletce pa ga je zvonko pozdravilo: »Zdravo, U Nu!« U Nu jo je še enkrat poljubil in se nato skozi množico, ki je skoraj prebila špalir, stežka vrnil do avtomobila.

Visoki gostje so se tedaj odpeljali v vilo »Bled«, kjer je bila ob 19. uri intimna večerja in nato slavnostni sprejem. Zvečer je bil Bled svečano razsvetljen.

Vojko Novak

U NUJEVA ZAHVALA

PROSLAVITEV NAŠIH ŽRTEV

V odgovoru se je ministrski predsednik U Nu zahvalil za prisrčni sprejem in poudaril, da ni treba še posebej poudariti prijateljskih čustev slovenskega ljudstva, saj je na lastne oči videl navdušenje, s katerim ga je sprejelo. Omenil je svoj obisk v Muziju NOB v Ljubljani. »Že pred prihodom k vam sem slišal o Sloveniji in o tem vašem krašnem mestu,« je rekel. »Slišal sem tudi, koliko je tukajšnje ljudstvo pretrpelo med vojno pod italijanskim fašizmom in nemškimi nacizmom. In ko sem si danes ogledal vaš muzej, sem videl te žive spomenike in pričee vseh težav in junaških bojev.«

Potem je govoril o sodelovanju Jugoslavije in Burme ter rekel, da se povsem strinja z mnenjem, da je prijateljstvo med obema deželama mnogo prispeva k zmanjšanju mednarodne napetosti. Govoril je tudi o gospodarskih vprašanjih in poudaril, da mora na tem področju še nismo storiti dovolj glede gospodarske izmenjave med obema deželama. Predlagal je, naj bi poslali v Burmo delegacijo predstavnikov jugoslovanskega gospodarstva, v Jugoslavijo pa naj bi prišla skupina burmanskih ekonomistov, da bi medsebojno proučili vse možnosti glede gospodarskega sodelovanja.

Na koncu je spregovoril še o zgodovinskem pomenu azijsko-afriške konference v Bandungu in poudaril, da je bil ta sestanek mladim, neodvisnim narodov Azije

in v Afrike važen prispevek k ugotovitvi svetovnega mira in da se zahvaljuje za veliko pozornost, ki jo je Jugoslavija posvetila tej konferenci. Naposled je govoril o veliki priljubljenosti, ki jo uživajo predsednik Tito in ostali jugoslovanski voditelji v Burmi, ter zaključil z željo, da bi bilo prijateljstvo med Burmo in Jugoslavijo čim tesnejše. Potem pa je dvignil čašo za napredek naše dežele.

Na otroški kliniki

Po kosilu so visoki gostje obiskali otroško kliniko v Ljubljani. Ta obisk ni bil v programu, toda gospe U Nu, ki si je dopoldne ogledala kliniko, je bila njena ureditev tako všeč, da je predlagala tudi svojemu soprogu, naj si jo ogleda. Malo pred 16. uro so se gostje in njih spremstvo odpeljali preko Poljan v bolnišnico. V spremstvu šefa klinike dr. Avčina si je U Nu ogledal več sob in operacijsko dvorano ter se zanimal za delo bolnišnice in način zdravljenja. Na koncu je izrazil občudovanje, da si bolnišnice ne utegne ogledati podrobneje. Ko je odhajal iz otroške klinike, so ga v bližini zbrali ljudje prisrčno pozdravili. Kolona avtomobilov je krenila na Gorenjsko.

Dobri vtisi iz elektrarne

Kmalu po 16. uri je prispela pred elektrarno v Medvodah. Pred vhodom so se zbrali prebivalci

Medvod, pionirji iz okoliških šol in so visokega gosta ter njegovo spremstvo prisrčno pozdravili. Ko je U Nu v družbi Aleksandra Rankoviča, dr. Marjana Breclja in drugih stopil pred zbrano množico, ga je pozdravil predsednik elektrarniškega delavskega sveta Janez Jakše. Dve dekleti v narodnih nošah sta mu izročili šopek cvetja. U Nu se je nasmejan zahvalil. Z zanimanjem si je potem ogledal prvi in drugi agregat in povprašal, kdaj je začela elektrarna delovati. Ogledal si je tudi ostale prostore elektrarne, nakar ga je predsednik delavskega sveta povabil, naj se vpiše v spominsko knjigo. Predsednik U Nu se mu je odzval in med drugim zapisal: »Močan vtis je napravilo name, kar sem videl in: »Upam, da bom tudi v svoji deželi videl take elektrarne.«

Pri izhodu iz elektrarne je zagledal bronasto ploščo in vprašal generalnega sekretarja predsednika republike dr. Jožeta Vilfana, kaj pomeni. Dr. Jože Vilfan mu je pojasnil, da je na njej vpisan datum, ko so delavci prevzeli elektrarno v upravljanje. Tedaj mu je predsednik delavskega sveta izročil v dar spominski album s posvetilom. Predsednik U Nu se je prisrčno zahvalil in dejal: »Zelo sem vesel in srečen, da so delavci prevzeli elektrarno v svoje upravljanje. To je dober korak in upam, da bodo stopali vedno višje.«

Kmalu nato so se gostje odpeljali dalje proti Kranju.

Uspešno delo v kranjski »Iskri«

Na vsej poti od Medvod do Kranja so visoke goste pozdravljali Gorenjci iz okoliških vasi, še posebej prisrčno pa v neposredni bližini mesta, ko je bila

potem v ročni delavnici, v baki-litni, v navijalnici. Ogledal si je montažo central in preciznih merilnih instrumentov, kinoprojektorjev, telefonskih aparatov

mal za njihovo delo, povpraševal, koliko kosov izdelajo na dan, koliko časa že delajo v podjetju, kakšna je njihova plača in kako se počutijo v tovarni.

Nekega mladega delavca je med drugim vprašal: »Ste bili v šoli?« in mu je ta odgovoril, da je bil v industrijski šoli v »Iskri«. Predsednik delavskega sveta Alojz Rajgelj pa je predsedniku U Nuju povedal, da obiskuje vsako leto industrijsko šolo nad 200 učencev in da je mala ma-

mal za njihovo delo, povpraševal,

koliko kosov izdelajo na dan, koliko časa že delajo v podjetju,

kakšna je njihova plača in kako se počutijo v tovarni.

Nekega mladega delavca je med drugim vprašal: »Ste bili v šoli?« in mu je ta odgovoril, da je bil v industrijski šoli v »Iskri«. Predsednik delavskega sveta Alojz Rajgelj pa je predsedniku U Nuju povedal, da obiskuje vsako leto industrijsko šolo nad 200 učencev in da je mala ma-

Prisrčen sprejem v Zasavju

V Zidanem mostu, Hrastniku, Trbovljah, Zagorju je U Nuja in našega predsednika vlade Tita slavnostno nad 10.000 ljudi

Zidani most, 11. jun. Danes zarana so se ose železniške postaje v Zasavju odele v zastave, cvetje in zelenje. Posebno lepa je bila železniška postaja v Zidanem mostu, kjer sta na njenem pročelju med šopki in venci viseli veliki sliki maršala Tita in predsednika U Nuja. Navzlic dežju je posod vladal vedro in žinavno razpoloženje. Na vseh železniških postajah od Radeč do Zidanega mosta se je zbralo nad 10.000 ljudi, ki so z jugoslovanskimi in burmanskimi zastavicami v rokah pričakovali visoke goste na poti iz Beograda v Slovenijo. V Zidanem most je iz Celja pripeljal poseben vlak množico Celjanov in predstavnikov iz celjskega okraja.

Ob 9. uri pa je privozil na postajo modri vlak in se ustavil za kakih deset minut. Železničarska godba iz Zidanega mosta je odigrala obe himni in tedaj se je utrgal plaz navdušenja in vzklikanja »Tito — U Nu, Tito — U Nu«. Več kot dva tisoč ljudi se je zgnelo proti modremu vlaku, kjer sta se ob odprtih oknih četrtga in sedmega vagona najprej prikazala soproga predsednika U Nuja in naš zvezni sekretar za notranje zadeve Aleksander Rankovič. Predstavniki oblasti in množičnih organizacij, med njimi predsednik trboveljskega in celjskega okraja Tine Gosak in Riko Jerman, okrajna sekretarja ZKS Viktor Kovač in

Franc Simonič, sekretar SZDL trboveljskega in krškega okraja Janez Jesenšek in drugi so se zbrali pred četrtim vagonom, kjer so prisrčno z vsi množico ljudi pozdravili soprogo burmanskega državnika. Med pozdravljanjem je gospa U Nu vedro razpoložena sprejemala šopke, ki so ji jih izročili posamezni zastopniki, mladina in pionirji. Predsednik celjskega okraja pa ji je v spomin na obisk v Sloveniji poklonil lepo kristalno vazo. Med vzklikanjem in navdušenjem se je v šestem vagonu sklonil skozi okno maršal Tito. Kot da bi magnet pritegnil šivanke, se je hipoma usula množica proti njemu, vzklikajoč,

Ameriška atomska pomoč

Eisenhowerjevi predlogi o dobavih reaktorjev in surovin nekaterim deželam

Washington, 11. jun. (USIS). V svojem govoru ob izročitvi diplome na pennsilvanski državni univerzi je predsednik Eisenhower izjavil, da je ameriška vlada izdelala nove programe za upo-

rabo jedrske energije v civilne namene, ki jih bo predložila Kongresu v odobritev. Eisenhower je rekel, da bodo na podlagi teh programov ZDA dale prijateljskim deželam reaktorje za raziskovalno delo, ki jih bodo lahko uspešno uporabili za dosego znanja, ki je bistveno za nadaljnji napredek v mirnodobni uporabi atomske energije. ZDA bodo krile polovico izdatkov in bodo dale deželam, ki bodo dobile reaktorje, tudi surovine, potrebne za njihovo delo.

ZDA bodo tem deželam, ki bodo pripravljene investirati tudi svoja sredstva v proizvodne energije, omogočile tehnično usposabljanje v zvezi z gradnjo reaktorjev, pri tem pa bodo seveda upoštevale varnostne razloge. Če tehnična in gmotna sredstva kake dežele, je rekel predsednik ZDA, ne bodo zadostovala za uspešno uporabo reaktorjev v raziskovalne namene, bodo ZDA podprle prostovoljno skupno delo več dežel na tem področju. Eisenhower je poudaril, da bo ta predlog zlasti koristen v tistih deželah, kjer primanjkuje energije in kjer je moč atomske energije že zdaj smotno uporabljati.

Nehru na poti po ZSSR

Moskva, 11. jun. (TASS). — Indijski ministrski predsednik in zunanji minister Nehru, ki je na uradnem obisku v SZ, njegova hčerka Indira Gandhi in njegovo spremstvo so odpotovali danes z letalom v Stalingrad. Ministrskega predsednika spremljajo indijski novinarji, ki so na obisku v Sovjetski zvezi.

Ministrski predsednik U Nu v »Iskri«

cesta skoraj popolnoma pokrita s pomladnim cvetjem, ki so ga pionirji natrgali na naših travnicah. Bil je to res navdušen sprejem naših pionirjev, na katerega je U Nu vzničen odzdravil.

Ko je kolona avtomobilov prispela v »Iskro«, je predsednik U Nuja pozdravil predsednik delavskega sveta Alojz Rajgelj. Tu so bili še direktor tovarne, predsednik upravnega odbora in predsednik sindikalne podružnice ter tudi predsednik LOMO Vinko Hafner. U Nuja so pozdravili tudi zastopniki mladine, ki so mu izročili šopek cvetja.

Pri ogledu tovarne je U Nu bil skozi večino oddelkov ter se je zanimal posebno za proces izdelave njegove prisrčnosti in njegov prijetni pristop do ljudi. Govoril je z delavkami in delavci, najprej v oddelku za stiskalnico,

in končno se je ustavil v preizkuševalnici za kinoprojektore. V razgovoru z delavkami in delavci se je podrobno zani-

Koper v zastavah

Koper, 11. jun. — Danes je Koper v prazničnem razpoloženju. Ljudje se pripravljajo, da bi kar najbolj slovesno sprejeli v svoji sredi predsednika vlade prijateljske Burme U Nuja. Ogromno zastav in slavaloki so postavljeni v Koprju, pa tudi v bližnji in daljnji okolici. Na mnoge slavaloke so ljudje napisali dobrodošlice burmanskemu državniku. V zvezi z visokim obiskom sta izdala Okrajni odbor SZDL bodoče koprške komunalne skupnosti in predsedstvo koprškega OMO tudi poseben proglas v pozdrav obisku o priliki koprškega zleta Partizana.

LABURISTIČNA »VLADA V SENCI«

V SENCI NEUSPEHOV

(OD STALNEGA DOPISNIKA)

Lodnon, junija

Najpeči angleški dnevnik »Daily Mirror« podpira Laburistično stranko docela na spojo roko in očasih sploh ne računa s tem, ali opravlja tu posel od spodaj ali od zgoraj. Časnik je sprožil razpravo o »ozdraavljenju laburističnega gibanja«. Z ostro poudarjenimi zahtevami, naj se vsi prvaki stranke iz solade v senci, stari nad 65 let, skupaj z Atleejem umaknejo o pokoj.

Te zahteve, vsaj kar zadeva položaj Clementa Atleeja, laburisti niso sprejeli, pač pa so začeli malone vsi pripisovati k imenu laburističnih prvakov tudi število njihovih let. Razen tega je ta zahteva sprožila med laburisti tudi razpravo o tem, kaj je staro v političnem smislu te besede.

RAZPRAVA O POLITIČNI STAROSTI

Prvi med laburističnimi prvaki, ki si je resneje vzel k srcu zahtevo po umiku starih, je bil član »vlade v senci« Hew Dalton. Nedavno je poslal Atleeju

pismo, v katerem mu sporoča, da ne bo kandidiral na volitvah vodstva. »V prejšnjem parlamentu,« pravi Dalton, »je postajala to zlo, namreč vlada v senci, čedalje bolj senca minulosti in čedalje manj vlada prihodnosti.« S tem mnenjem pa se ni strinjal drugi »starec« iz vodstva Emanuel Shinwell. V nekem članku je izrazil mnenje, da »politična starost« ni stvar let, marveč srca in idej. In vendar je tudi on sporočil, da ne želi, da bi ga znova izvolili v vodstvo.

Vsi pričakujejo, da bo tema zgledoma sledil tudi Edvard Šarfer, kar pomeni, da bodo skupaj

z izpraznjenim mestom sira Franke Shawchaisa, ki ni kandidiral na volitvah, v bodoči »vladi v senci« najmanj štirje »starc« manj. Ker desno in levo krilo stranke menita, da je Atlee še vedno edina primerna osebnost za prvaka stranke, je očitno, da bo vsaj do jeseni, ko naj bi znova proučili vprašanje vodstva, v novem parlamentu vodil nekoliko pomlajeno »opozicijsko vlado«.

IZJALOVljena REPRIZA

Med razgovori o vzrokih neuspeha na minulih volitvah si lahko med laburisti ne glede na to, kateremu krilu pripadajo, slišal mnenje, da so k temu precej pripomogli notranji prepripi v stranki. Kljub temu, pa tudi zaradi tega desnica in levica po volitvah očitno nočeta valiti krivde za neuspeh ne na to ne na drugo stran.

Volitve so pokazale, da prepripi med laburističnimi volivci niso bili priljubljeni. Samo Vilet, ki ga njegov bivši volilni okraj ni sprejel za kandidata, je v ognjenem slogu takoj po volitvah v nekem tedniku objavil članek z naslovom »Obtožujem Bevan«. Obtožbe pa vzlic njeni romantičnosti laburisti niso sprejeli in razlagali so jo v glavnem kot izraz osebne zagrenjenosti bivšega poslanca spričo neuspeha in njegovega nadaljnjega odklona na desno.

Ta izjalovljena poteza kaže, da so laburisti enotnost stranke razumeli kot zelo važno in pečečo nalogo v stranki.

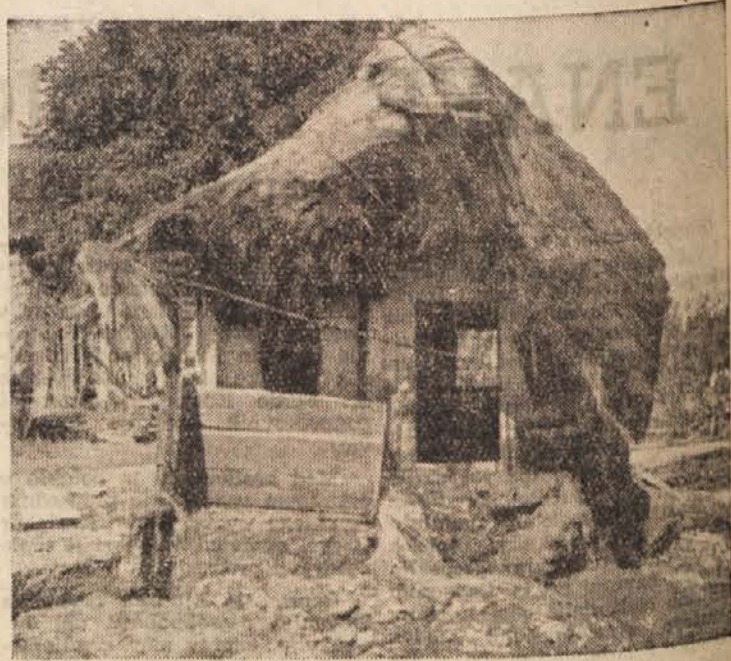
POTA K OZDRAVLJENJU

Pa tudi da bi se stranka utrdila, je treba po mnenju revije »New Statesman and Nation« odstraniti glavne korenine grupiranja. Prva med njimi pa je dejstvo, da se laburistom v zadnjem parlamentu ni posrečilo uveljaviti svoje izrazite posebne politike. Revija poudarja, da te vrzeli niti bevanisti niso mogli zapolniti.

Revija meni, da bi se moral »proces ozdraavljenja« začeti pri parlamentarcih. S tem mnenjem se strinja tudi Bevan, ki vidi glavni vzrok neuspeha v sedanji »nesposobnosti laburistov, da bi se razlikovali v več vprašanjih od politike konservativne vlade.« »New Statesman and Nation« meni, da bi bilo treba v prvi fazi dela novega parlamenta sprejeti program, ki ga je stranka formulirala za volitve, in ga postopoma izpopolnjevati in razširjati na letnih konferencah. »Res je treba o socializmu mnogo razmišljati,« poudarja revija, »toda pohiteti s tem ni treba.«

Ni potrebno, da bi »razmišljali o socializmu«, sta opozorila tudi Gaitskell z desnega in Bevan z levega krila.

Dušan Blagojevič

Indijska kmečka koč

S POTOVANJA PO INDIJI

Vas na razpotju

(OD POSEBNEGA DOPISNIKA)

Kedibu Pani, konec maja

Rაკიჲ 100 km južno od Delhija, skoraj na robu Radžastanske puščave, je našlo pred 7 leti zavetišče kakih 400 muslimanskih družin, ki so bežale pred krvavi periskimi pogromi. Tu so se za silo skrile pred umetno zanetimi in razplamtelimi strastmi. Pozneje so ljudje seveda spoznali, da bo življenje v puščavi težavnejše, kakor so prvi hip mislili. Lotili so se čudnega poklica. V bližini je opek pas pragozda, v katerem so začeli loviti strupene kače in hoditi z njimi v Delhi, kjer so nastopali kot njihovi krotilci. S seboj so jemali tudi tačke dipje mačke ali leopardove tace, ki jih uporabljajo ondolni mazači in ranocelniki kot rešila zdravila.

Letos maja lovci iz Delhija v prvikrat našli krotilec kač v tem lovišču ali pa jih niso našli dovolj. Prebivalci te vasi sredi peska so prvikrat nekam v zadregi sprejeli svoje goste. S pletenimi košarami na glavi, s motikami v roki in z lesenimi ali pločevinastimi posodami na hrbtu niso bili več podobni lovcem na strupene kače in zveri. Imeli so tudi že zgrajen vodnjak in skopanih nekaj prekopov za umetno namakanje. Kedibu Pani, kakor se imenuje to naselje, se je letos maja vključil v veliki indijski načrt o izgraditvi vasi, v tako imenovani Community Project.

Zdaj živi že 7 milijonov kmetov v novih naseljih, kjer morajo zemljo šele pripraviti za obdelovanje. Do maja je bilo vključenih v bloke po 5 vasi že nad pol milijona indijskih vasi. Vsaka vas dobi po enega izobraženega vaškega aktivista, vsakih 10 blokov pa po enega srednjega kmetijskega strokovnjaka. Pod njihovim vodstvom se razvija načrt, ki ga financirajo delno iz tuje pomoči po pravilu: pol na pol. Sredstva za opremo daje uprava načrta in vrednosti, enaki vrednosti dela, ki ga prostovoljno vložijo sami kmetje. Tu gre v glavnem za zadovoljitev temeljnih potreb izredno zaostale indijske vasi.

Načrt razvoja vasi, ki je sedaj sestavni del petletnega načrta, se je začel s kalkulacijami, v katerih so nezanemne pokrivala stalne in učinkovite činitelje. »To je bil poizkus,« je rekel Nehru na eni izmed zadnjih konferenc uprave načrta, »da bi pomagali vasi in ta poizkus je zrasel v simbol nove dinamike Indije, tako da pomeni zdaj revolucijo

v življenju 75% prebivalcev.« Težko bi rekli, da gre v tem razvoju vse gladko. Za razvoj kmetijstva so namenili milijardo rupij, do polovice četrtega leta petletke pa so porabili samo 15%. V prihodnjih šestih letih bodo potrebovali približno pol milijona srednjih in nižjih strokovnjakov za neposredno vodstvo te velike akcije. Vprašanje je seveda, od kod jih bodo dobili. Toda to so vprašanja, ki jih bo treba šele urediti. Za presojo pomena tega velikega načrta pa so važni dosedanja uspehi.

V indijskih vaseh je bilo letno kakih 100 milijonov primerov

malariaje. Ze prehodnje leto pa bo malarija tako zarita, da bodo obolenja že redka. Indija je dajala do predlanskega leta od 250 do 500 milijonov dolarjev za dovožen žito. Ze predlanskim pa ga sploh ni več uvažala. K temu velikemu uspehu je znatno pripomogel prav načrt o razvoju uroseničevali naše bodoče načrte, čedalje bolj smeje in obširne.

To je morda tista gibalna sila, ki je dala lovcu na strupene kače v Kedibu Paniju moč, da je prišel za plug in motiko ter začel obdelovati zemljo. Morda ga bo lov še mikal, morda bo še hodil v bližnji pragozd, toda prej ali slej ga bo opustil in ostal pri obdelovanju zemlje.

Ladislav Bruner

DANES PO SVETU

Razgovori štirih

Združene države Amerike, Velika Britanija in Francija so v zadnjih notah Sovjetski zvezi predlagale, naj bi bila konferenca predsednikov vlad teh štirih držav od 18. do 21. junija v Zenevi. Prej so zahodne države predlagale Lausanno. V izmenjavah not in mnenj o razgovorih štirih predsednikov je zadnji sovjetski predlog (v notih z dne 28. maja) govoril o Dunaju kot mestu sestanka, ki bi polnil sveto mesto Ženeve. Sporno je torej samo eno, v bistvu nepomembno vprašanje: kje naj bi se razgovarjali.

Vsa ta vprašanja niso enako težavna. Med njimi so tudi takšna, o katerih bi lahko že zdaj — in to posebno težko — našli ustrezen, vreden izhod (Kitajska in ZN, najbrž pa tudi Formosa). Prava vprašanja pa so tista, ki so malo več dobro volje in zaupanja, kakor ga je bilo doslej — smemo pozabiti, da se je politično podnebnje na svetu znatno spreminjalo. Na raznih straneh sveta so se pojavili novi, bolj pozitivni elementi. Sovjetska zveza se je tik pred razgovori štirih podpisala na isto vrsto načel iz beogradske deklaracije, ki so prava razburljena za mir in za širše mednarodno sodelovanje. V ZN so ekstremistično razpoloženje v postopno očitno doživljali hude udarce v postopno in plodno.

Zdaj bi bilo torej treba ukrepati tako kakor zadnje dni pred ureditvijo avstrijskega vprašanja: ne dovoliti, da bi zaradi proceduralnih in vprašalno ne priročnost, da stori svet še en velik korak — morda pa tudi več — smeri dokončne ureditve mednarodnega življenja.

B. Lazič

Clement Attlee med zadnjo volilno kampanjo pri delavkah v neki londonski tovarni.

Javna razprava v Egiptu o bodočem parlamentarnem sistemu

(OD STALNEGA DOPISNIKA)

Kairo, junija

Po 15 mesecih vztrajnega molka o nadaljnjem razvoju notranjepolitičnega življenja republikanskega Egipta se je razvila burna razprava o bodočem parlamentarnem sistemu te dežele. Naser je napovedal konec prehodnega obdobja v začetku leta 1956, pozval prebivalstvo na splošno razpravo in ukinitelj cenzuro tiska za vse članke, nanašajoče se na oblike bodočega režima.

Bivši politiki, večinoma fevdalci in razni korupcionisti, ki nimajo pravice sodelovati v političnem življenju, so skušali izkoristiti to razpravo za krinko, pod katero bi lahko širili svoje protiljudske naklepe in težnje. Njihov cilj je bil v tem, da bi skušali dokazati nesmiselnost parlamentarnega režima brez več političnih strank, ki se bodo medsebojno borile za oblast. Oficirsko gibanje je ostro reagiralo na takšne naklepe. Njegov predstavnik polkovnik Anuar Sadat pa je prek vladnega glasila »Al Gumburija« izjavil, da parlamentarnega življenja ni moč reformirati prek idej, ki bi jih vsilili korupcionisti.

ali socializma. Ugledni »Al Ahram« v uvodniku trdi, da je »kapitalizem s svojimi nazori o svobodi in pravicami posameznikov že zastarelo. Po mnenju tega največjega in najstarejšega arabskega časnika je človeštvo že na široko stopilo v obdobje aktivnega državnega vmešavanja v gospodarstvo.

Več uglednih pravnikov in javnih delavcev se zavzema za sodelovanje žensk v novem parlamentu. Znani ekonomist Rašid el Baraun meni, da bi morala biti v novem parlamentu, ki bo štel 300 članov, četrtnina žensk. Tisti, ki se zavzemajo za tolikšno število žensk v parlamentu, hkrati

poudarjajo, da bi morale biti ustrezno izobražene. Drugi menijo, da bi smele biti v parlamentu kvečjemu tri ženske. Starokopitni muslimani pa menijo, da bi bilo še to preveč, češ da javno delo ženske ni združljivo z dolžnostmi žene, matere in gospodinje.

Da bi bolje razumeli Naserove besede o parlamentu »delavcev in kmetov«, je treba opozoriti na poizkus, ko so hoteli pred letom dni upostaviti posvetovalno skupščino. Po marcinih dogodkih, ko so delavci pravzaprav rešili Naserovo vojaško gibanje, je Naser objavil posvetovalno skupščino, sestavljeno iz »delavcev in kmetov«. Tega načrta pa nikoli niso uresničili. V vladnih osnutkih o posvetovalni skupščini so bili delavci in kmetje v veliki manjšini v nasprotju s tako imenovanim srednjim slojem izobraženih in svobodnih poklicev. Zdaj je že dokaj izoblikovano mnenje, da vojaško gibanje ne bo ravnalo v novim parlamentom tako, kakor je najbrž nameravalo storiti s posvetovalno skupščino. Z. Pečar

KOROŠKO PISMO

GOSTOVANJA IN OBISKI

Čeprav je v minulem tednu med Korošci, posebno pa med Celovčani izmed domačih dogodkov prevladoval spomin na blizu 20.000 delavk, kmetic in izobraženih vseh starosti, ki so kot članice Socialistične stranke Avstrije slavno in dostojno zaključile praznovanje mednarodnega dneva žena v Celovcu, je posebno med mnogimi ljubitelji odrske umetnosti vladalo splošno zanimanje za gostovanje Mariborske Opere in Balleta. Z zadovoljstvom je treba zabeležiti, da so mariborski umetniki, ki so se v soboto predstavili Celovčanom z Mascagnijev »Cavallero rusticano« in »Lectovim srcem«, s svojo umetnostjo, igralsko, glasbeno in ritmično, presegli vsa pričakovanja. Navdušeni aplavzi do zadnjega kota razprodane dvorane so gostom vedno znova izražali zaslužno priznanje. »Prodana nevesta«, ki jo je mariborsko Mestno gledališče uprizorilo na pobudo Slovenske prosvetne zveze v nedeljo dopoldne, pa je navdušila še posebej domače Slovence. Kakor pred dveh letoma »Gorenjski slavček« jim je segla globoko v srca. Zavidanja vredno kvaliteto so pokazali tudi domači pevski zbori s pevovodjo Kernjakom, ki so pred pričetkom Smetanove opere zapeli vене narodnih pesmi.

Med svetovnimi dogodki je globoko odjeknil med ljudmi v

prvi vrsti obisk sovjetskih državljanov v Jugoslaviji z znano skupno deklaracijo. Komentarji pa so bili za čudo različni, čeprav so se opirali vsi na ene in iste vire. Tako sta oba poglavitna koroška lista, socialistična »Die Neue Zeits« in glasilo Ljudske stranke »Volkszeitung« pri opisovanju rezultatov beogradskega razgovora citirala agenciji Reuter in AFP, ki sta poročali o njih se-

veda vsaka po svoje. »Die Neue Zeits« ni počela vsebine in smisla njenih vestí, zato pa si je to na veliko privoščila »Volkszeitung«, ki se je kar trudila, da bi na teh vesteh zgradila novo klevetniško kampanjo proti Jugoslaviji.

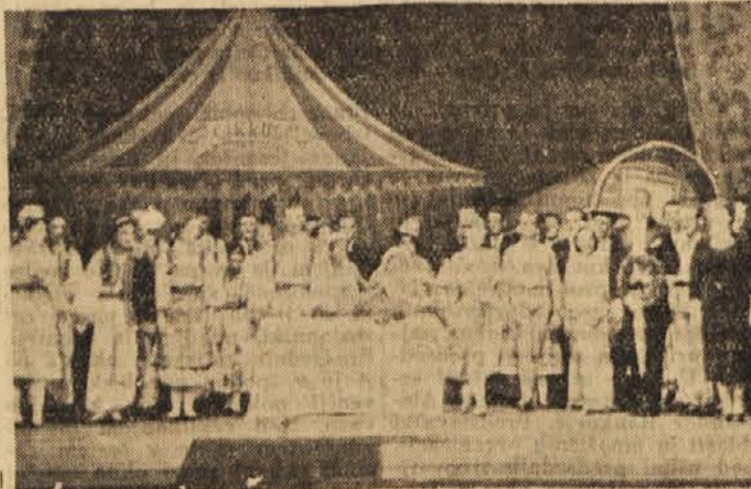
Sicer pa kaže, da je »Volkszeitung« na svojih straneh spet začela »križarsko vojno« proti jugoslovanskim sosedom. V članku, v katerem opisuje, da je katoli-

ška mladina na Koroškem izročila celovškemu škofu dr. Koestnerju perilo za cerkve v Jugoslaviji, vztrajno ponavljajo, da je dar namenjen »preganjam Cerkv«. Morda bodo cerkveni gospodje razočarani, ko bodo zvedeli, da nekateri krogi na Koroškem podlo izrabljajo taka darila, ki jih celo po priznanju same »Volkszeitung« jugoslovanske oblasti mirno dovolijo uvažati — v svoje zlobne strankarske namene.

Ljudem, ki žive od tujkega prometa, pa minuli teden verjetno ni dal časa, da bi se ukvarjali z drugimi skrbmi. Dobro obetajoča sezona je pripomogla, da so se v zadnjih dneh na široko odprla vrata letovišarskih obratov, posebno okoli priljubljenih koroških jezer. Zaželeno je le »disciplina« vremena in čim več gostov. Tako, krajpak, »žinjajo« tudi člani Zveze slovenskih zdravov »Korotan« in Sekiri ob Vrbskem jezeru pripravljene.

Za konec pa še nekaj iz sodne dvorane. Brez skrbi: le za smeh. Gre namreč za »patra Gammelberga«, prefriganega sleparja, ki se je izdajal za »generalnega inšpektorja vseh samostanov travpistovskega reda« in ki se je pre-

tekli teden zagovarjal pred celovškim sodiščem. Ta 33-letni Ludvig Krätsch, »artist in gledališki igralec«, doma nekje iz Poljske, je prišel marca iz Italije v Avstrijo. Z najetim taksijem je iz Nice in travpistovsko kuto, je »pater Gammelberg« uspešno pregledoval delo samostanov »svojege reda« po Tirolskem in Avstrijskem. Koroškem in celotno na Dunaju. Razen gostoljubnosti in dobrotnega pogleda ni imel sreče. Pravijo, da ga je imel nekam čudno žebiranje, ki je imel sicer, ko je mašo bral, in svitlinske, ko je mašo bral, in svitlinske, ki si jo je privoščil. Čeravno mu je »nlegov red« tega ne dovoljuje. »Pater Gammelberg« je bil za svojo vlogo, ki jo je kol dolgo uspešno igral pred resničnimi kulisami travpistovskih samostanov v Avstriji, nagraden z desetimi meseci ječe. Morda ni prav, da »pater Gammelberg« ni bil obsojen okraj Karavank, ker bil se utegnil kateri list na Koroškem spet na široko razpisati »preganjam Cerkv« in ki se je pre-

Mariborski SNG v Smetanovi »Prodani nevesti« na celovškem odru

Prva znamenja o naraščanju produktivnosti v naši industriji

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je industrijska proizvodnja narasla za 26% število zaposlenih pa se je dvignilo le za 14%

Ena izmed značilnosti novega plačnega sistema in novih predpisov o delitvi celotnega dohodka je gotovo ta, da ti novi predpisi spodbujajo kolektive k večji storilnosti in k dviganju celotne produktivnosti ne le s preseganjem norm, marveč tudi z ukrepi za boljše organizacijo dela in za racionalnejše poslovanje. Znano je, da lanski sistem obračunskih plačnih skladov ni spodbujal k dviganju produktivnosti. To nam zgornje potrjuje lansko razmerje med gibanjem zaposlenih delavcev na eni strani in gibanjem obsega industrijske proizvodnje na drugi strani.

Tako se je lani v zveznem mesečnem obsegu industrijske proizvodnje dvignilo za 14%, število zaposlenega osebja v industriji pa je prav tako naraslo za 14%. Iz te primerjave izhaja, da se v minulem letu produktivnost v industriji ni povečala, čeprav bi se morala dvigniti že zaradi večjega števila sodobnih obravnav in nove moderne opreme v posameznih podjetjih.

Gibanje proizvodnje in zaposlenosti letos pa spet kaže ugodnejše razmerje med naraščanjem proizvodnje in dviganjem števila zaposlenih delavcev. Podatki za prva dva meseca nam sicer o tem ne nudijo objektivne slike, ker je bila lani v januarju in februarju produktivnost v industriji zaradi objektivnih razlogov v splošnem nizka, saj so morala podjetja ob pomanjkanju električne energije in premoaga v velikem obsegu omejevati proizvodnjo, medtem ko je bilo letos v teh mesecih takih objektivnih ovir mnogo manj. Zato pridejo za primerjavo z lanskim letom bolj v poštev zadnji meseci.

Vsekakor je razveseljivo znamenje, da se je n. pr. v prvih štirih mesecih letošnjega leta v zveznem merilu povprečno število zaposlenega osebja v industriji povečalo le za 14%, medtem ko je hkrati industrijska proizvodnja narasla za 26%. V tem ugodnejšem razmerju se gotovo kaže tudi že vpliv novega plačnega sistema, čeprav so prvi tarifni pravilniki začeli veljati šele v aprilu in so jih v večini podjetij uveljavili šele s prvim majem. Vendar pa so v podjetjih že pred uveljavitvijo novih tarif-

nih pravilnikov opustili lansko škodljivo prakso, ko so najemali novo delovno silo, zlasti nekvalificirano, predvsem zato, da bi povečali obračunski plačni sklad celotnega podjetja.

Glede učinka novega plačnega sistema so znani primeri, da so v podjetjih, kjer so že v aprilu delali po novih normah in obračunavali zasluge po novih tarifnih pravilnikih, zaznamovali precejšnje povečanje storilnosti. Statistični podatki za april nam tega gotovo še ne morejo pokazati, zato si ob teh podatkih tudi ne moremo ustvariti sodbe o učinku novega plačnega sistema na razvoj produktivnosti, časovno razdobje je prekratko in je tudi novi plačni sistem veljal le v enem delu podjetij. Vendar pa nam primerjava med gibanjem zaposlenosti in proizvodnje v industriji odkriva očitno tendenco v smeri naraščanja produktivnosti.

Podobno gibanje nam nudijo tudi podatki za industrijo v Sloveniji. Za zadnja leta lahko iz razmerja med gibanjem proizvodnje in zaposlenosti razberemo, da se je proizvodnost v letu 1952 povečala v primeri s prejšnjim letom za 8%, v letu 1953 celo za 10,6%, lani pa le za 1,3%. Za letošnje leto nam statistični podatki nudijo spet nekolično ugodnejšo sliko. V prvih štirih mesecih je bil obseg industrijske proizvodnje v Sloveniji za 22% večji kakor lani, medtem ko je povprečno število zaposlenih naraslo za 13,5%. Seveda sta na to ugodnejšo sliko precej vplivala prva dva meseca, ko je bilo razmerje med proizvodnjo in zaposlenostjo precej

boljše predvsem zaradi lanskih objektivnih težav. Za sam mesec april nam statistika pove, da je bila industrijska proizvodnja v tem mesecu za 16,8% večja kakor lani v istem mesecu, medtem ko je povprečno število zaposlenih naraslo za 12,8%. Treba pa je pripomniti, da se naraščanje produktivnosti še ne kaže v vseh industrijskih strokah. Produktivnost je bila v aprilu večja predvsem v elektroindustriji, v industriji gradbenega materiala, v tekstilni industriji, v industriji usnja in obutve in v gumarski industriji. Lahko pričakujemo, da nam bodo podatki za maj pokazali glede dviganja produktivnosti pričakovane rezultate v vseh strokah industrije, saj so v tem mesecu veljali novi tarifni pravilniki že v večini podjetij.

S SKUPNE SEJE ZADRUŽNIC MARIBORSKEGA IN SLOVENJEGRASKEGA OKRAJA

ZBOLJŠATI GOSPODARSTVO vedno večje prizadevanje zadrugnic

V mariborskem okraju je med člani zadrug ena četrtina žensk, v upravnih odborih jih je pa komaj dvanajstina

Okrajna odbora zadrug mariborskega in slovenješkega okraja sta na skupni seji ugotovila, da se zadrugnice vedno bolj zavedajo svoje vloge, ki jo lahko odigrajo tudi v izboljšanju gospodarstva in ne samo gospodinjstva. To se odraža pri njihovem delu v zadrugah, na zadrugnih skupščinah in v upravnih odborih.

Zadrugnice iz Starega trga so razmišljali tudi o živinoreji. Prišlo se do sklepa, da sedanja oblika razstav in premovanja živine v njihovem kraju ne ustreza. Razstave bi bilo treba prirediti ločeno za lanske in hribovske kraje. Živinoreji v hribovskih krajih ne morejo namreč vrediti take živine kot v nižinskih, zato na skupnih razstavah nikoli ne dobijo nagrad in priznan. To jih odvraca od tekmovanja.

Mnoge zadrugnice delajo tudi v upravnih odborih zadrug. Žal, jih je sorazmerno s številom članic še vedno premalo. In priznati je treba, da so mnoge odbornice opravljale svoje naloge zelo vestno in so pokazale mnogo podjetnosti. Zato bo v zadrugah treba še premagovati ostane stare miselnosti. Doselej so si zadrugnice pomagale tudi tako, da so se včasih sestale same in se pomenile o raznih vprašanjih, ki jih po njihovem mnenju moški niso upoštevali dovolj. Zadrugnice se poslužujejo različnih oblik dela, da bi si v zadrugi priborile mesto, ki jim gre. V mariborskem okraju je namreč med člani zadrug ena četrtina žensk, v upravnih odborih jih je pa komaj dvanajstina.

Tečaj za vodiče Počitniške zveze

Počitniška zveza v Mariboru je pred kratkim priredila tečaj za vodiče po Mariboru. Obiskovalo ga je 30 dijakov in dijakin. Vodila sta ga profesorja Gruntar in Vrškar. Vodiči bodo med počitnicami sprejemali člane Počitniške zveze, ki bodo prišli iz drugih krajev, na glavnem kolodvoru, kjer bo imela Počitniška zveza svojo pisarno.

Graditev avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb sodi med največja gradbena dela v Sloveniji. Pet največjih gradbenih podjetij iz Slovenije se je že lani lotilo priprav za zgraditev te važne ceste. Delo je dokaj hitro napredovalo in tudi pozimi se je nadaljevalo. Na nekaterih odsekih bodo gradbena dela končana že sredi letošnjega poletja in prvi odsek pri Ljubljani bo letos dograjen. Cesta bo dolga 133 km. Imela bo samo 8 priključkov, na katerih se bo lahko krajevni promet povezal z njo. Pa tudi teh 8 dovozov bodo uredili tako, da ne bodo prav nič ovirali prometa, ker ne bo nikjer neposrednega križanja. Kakšni bodo priključki, je videti v bližini Krškega, kjer so zem-

eljska dela že končana. Tu je videti, da bodo lahko prispela vozila z drugih cest na glavno samo v smeri vožnje, tako da bo sleherni oviranje rednega prometa izključeno. To je tudi potrebno, saj bodo lahko vozila po novi avtomobilski cesti s hitrostjo na 120 km.

ZAGREB BO BLIŽE ZA 17 KM

Ta odsek avtomobilske ceste se razlikuje od ceste Beograd-Zagreb po tem, da izrazito ravnih delov na njem ni. Svet, po katerem je cesta speljana, je hribovit z znatnimi višinskimi razlikami. Cesta se vije v ovinkih in velikih lokih. Projektantji so si prizadevali ovinke čim bolj omiliti, kar se jim je tudi posrečilo. Polmer krivulj se giblje od

12.000 m do 700 in 600 m na hribovitem področju Višnje gore in Novega mesta. Najostrejši ovinek ima polmer krivulje 400 m, kar je v primerjavi s starimi cestami še zmeraj malo.

Ceprav je svet pri Višnji gori takšen, da izključuje ravno trajanje, bodo imeli klanci komaj 6 promile vzpona. Takšno trasiranje je zahtevalo velika zemeljska dela. Na tem področju kopljejo do 150 m visoke useke. Količina je razlika med novo in staro cesto, je videti po tem, da so bili na stari klanci vzponom do 20 promile, kar je pomenilo veliko obremenitev za motorna vozila. Nova avtomobilska cesta bo tudi za 17 km krajša od stare.

200 VEČJIH OBJEKTOV

Ker so projektanti ob trasiranju in projektiranju upoštevali potrebe krajevnega gospodarstva in naselij ob cesti, so se morali odločiti za zgraditev kakih 200 večjih objektov. Eden največjih je most pri Ivančni gorici, ki se v komaj vidnem loku vije nad dolino v dolžini 180 m. Ob projektiranju so se projektanti posvetovali s predstavniki drugih gospodarskih panog, zlasti turizma in gostinstva. Na podlagi njihovega mnenja so vzporedno s projektiranjem ceste projektirali tudi mnoge objekte, ki jih bodo zgradili ob novi cesti. Tako so že vnaprej določili, kje bodo stale bencinske črpalke, restavracije, servisne postaje in drevoredi.

Graditev avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb pa ni avra gradbenih del na drugih cestah, ne njihove modernizacije. Hkrati grade cesto Ljubljana-Koper ter modernizirajo cesti od Ljubljane proti Celju in Mariboru. M. JAKUČ

glavarji, vendar so se tudi ostali družinski člani imeli za zadrugnike. Tako se je zgodilo, da so v upravni odbor izvolili delavno žensko, ki pa formalno ni bila članica zadruge, temveč samo njen mož. Zaradi tega so jo po volitvah hoteli črtati iz odbora. Ženske pa so to obojale in predlagale, da jo je treba pustiti v odboru, samo naj izpolni pristopno izjavo in vplača delež.

V mnogih krajih mariborske in slovenješkega okraja si ženske prizadevajo, da bi lahko pomagale pri izboljšanju gospodarstva. Njihovi uspehi bodo verjetno vzpodbudili tudi ženske v zaostalejših krajih. P. J.

Iz dijaškega življenja

Na I. državni gimnaziji v Mariboru je odprta razstava šolskih del, ki so jo dijaki uredili pod vodstvom prof. Pandurja. Na razstavi vzbujajo največje zanimanje risbe, ročna dela in kotiček Počitniške zveze.

V četrtki so si dijaki I. in klasične gimnazije v Mariboru ogledali v celjskem mestnem gledališču letošnje najbolj uspešno dramsko delo »Hamlet«. Dijaki si žele še več podobnih ekskurzij.

Dijaki Klasične gimnazije v Mariboru so izdali 3. številko svojega glasila »Mlada misel« v 100 izdih. »Mlada misel« ima literarno prilogo »Pogankje«, pri kateri pa sodeluje

premao dijakov. V prihodnjem šolskem letu bo »Mlada misel« postala mesečnik.

Skupina 20 dijakov in dijakin, ki so člani Počitniške zveze v Mariboru, bo v začetku julija odšla na 14-dnevno potovanje v Italijo. Skupino bo vodil prof. Rode.

V sredo so dijaki I. državne gimnazije v Mariboru uprizorili veselo igrano »Maturas«, ki je dobro uspela. Mirno lahko trdimo, da na amaterskem odru v Mariboru že dolgo ni bilo tako uspele premiere, za kar gre hvala predvsem režiserju prof. Stefanu Matičiču in pekačkim nadarjenim igralcem. M.

Drobne iz Ptujja

Na pobudo terenske organizacije SZDL Vičava bodo zgradili pri športnem igrišču na Vičavi kulturno prosvetni dom, katerega izgradnjo bo podprl tudi LO MO z izdatno subvencijo. Vičavska organizacija Socialistične zveze je zelo aktivna v prosvetnem delu in bo v tem domu lahko še uspešneje delala.

V ponedeljek 13. t. m. se bodo v Okrajnem gledališču zbrali komu-

nisti vseh mestnih organizacij ZKS k predavanju sekretarja Okrajnega komiteja ZKS tov. Voljča o političnem položaju doma in v svetu. Pobudo za to predavanje so dale nekatere osnovne organizacije z željo, da se komunisti Ptujja čim bolj seznanijo s političnim dogajanjem.

Od torka 14. tega meseca do petka bo v sejni dvorani LO MO odprta razstava načrtov za kulturni dom »Jožeta Lacka« v Ptujju. Za ta dom se Ptujčani že več let zelo zanimajo, saj je leta mestu neobhodno potreben. Na razstavi načrtov si bodo ljudje lahko ogledali več predlozov, odnosno idejnih osnutkov za izgradnjo kulturnega doma.

BRALCI NAM PIŠEJO Organizirati odločnejši boj proti peronospori

Peronospora vinske trte je povzročila vsako leto v ptujskem okraju milijonsko škodo. Čeprav so preko radia in dnevnih časopisov stalno objavljana poročila protiperonosporne službe, redkokdaj kmetje zvedo za nevarnost izbruha. Dva meteorološki protiperonosporni postaji na področju okraja in to na kmetijskem gospodarstvu in Zavru in Podlehniku sicer stalno oddajata poročila, vendar bo treba v tem pogledu obveščevanje urediti drugače. Obdine bi morale postaviti oglasne deske v glavnih vinogradniških centrih, pa tudi šolski otroci bi lahko obveščali vinogradnike o nevarnosti izbruha. Le tako bodo vinograde pravočasno poškropili in zavarovali pred to nevarnostjo. Do sedaj na področju okraja še ni prišlo do izbruha peronospore, vendar je to pričakovati. M. R.

Otvoritev nove lekarne v Ptujju

V Ptujju bodo prihodnjo soboto (12. junija) svečano odprli novo združeno lekarno. Prejšnja zaradi premajhne zmogljivosti ni več zadostovala močnemu živinorejskemu okolstvu, zato je Okrajna zadruga zveza dala zgraditi veliko in moderno poslopje, sodobne mlekarske stroje je nabavila v Svidi in Zahodni Nemčiji. Nova mlekarna bo razen večjih količin masla in sira izdelovala tudi precejšnje količine kazeina v prahu, po katerem je pri nas veliko povpraševanje.

TURISTIČNI TEDEN

v Novem mestu od 3. do 10. julija

Prizadevanost novomeškega Turističnega in Opleševalnega društva, ki ji ima za zadnja leta krepko stala ob strani ljudska oblast mesta kakor okolica, ni ostala brez prijetno razveseljivih posledic. Vsakdo mora poznati napredek, ki ga je doseglo novo mesto v povojni obnovi in urejenosti kraja. Že tako slikovito mesto, ki ga obdaja Krka, je z mehko dolžino potokrajno vrod nadvse prijetna turistična točka. Odkar so

uredili cesto skozi mesto — zdaj urejajo zadnji del cestišča blizu železniške postaje —, spomeniški oddelk sredi mesta, vodovod in obnovili zadnja v vojni poškodovana poslopja na Glavnem trgu, se je zunanji videz mesta še polepsal. Ko bodo urejena še pločniki na trgu in bodo tam zasadili okrasna drevesa, bo v glavnem končani načrti, katerih se se pred leti lotili člani obeh društev in ljudskega odbora mestne občine ob podpori Socialistične zveze, zlasti pa še Zveze borcev.

Da bi na Dolenjskem še bolj razvili turizem in nudili delovnim ljudem oddih in zabavo ob številnih prirodnih lepotaht pokrajine, bo Turistično društvo s sodelovanjem ostalih organizacij pripravilo v dnevih od 3. do 10. julija Turistični teden. Začetek bo v bakludo na Krki 3. julija zvečer. V Novem mestu se bodo sešla vodstva vseh dolenjskih turističnih društev, da izmenjajo dosedanje izkušnje in dobijo novih pobud za razvijanje domačega in tujega turizma. V razne znane kraje iz let NOV bodo organizirali ekupske ogledne in izlete ter s tiskom, fotografijami, prireditvami in ostalim delom poskrbeli, da se bo turizem na Dolenjskem še bolj razvijal.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Oblevlandu so umrli: Ana Priatelj, roj. Planinc, doma iz Bučarov ali Stare vasi pri Vidnu, od koder je prišla v Ameriko leta 1907; Franc Frankl, star 71 let, doma z Brezji, iz Franklanske Ferke, doma iz vasi Tilsovec na Dolenjskem. Razen naštetih so umrli: v Brooklynu Zofija Brešaninova, stara 60 let, doma iz Senjaka ob Savi; v Kemmereru Jozef Kropušek, doma iz Bošne pri Goranem gradu; v Pittsburgu Lojze Vavrica, doma iz okolice Ljubljane; v Elžju Franc Šeme, star 69 let; v Ipanamu pa Karolina Špes, stara 75 let.

TURISTIČNA SREČANJA na istrski obali

(Nadaljevanje)

Ko je prišel tovariš direktor, sem vendarle zvedel, kar sem želel. V hotelu je vse rezervirano za Nemce, za domače turiste pa bi bilo moč dobiti nekaj penzionov. Cena penziona: 850 do 1000 dinarjev.

Torej bi bilo treba tudi v Umagu — če bi dobil prostor v hotelu — precej globoko poseči v žep... V hotelu »Beograd« — ne vem, ali natakar ali portir ali direktor — dejal: »Kod nas je najjeftinije«. In le-to se spominjam, da sem dobil na vprašanje, zakaj je v Umagu toliko tujih turistov, odgovor: »Uspehi smo sa propagandom«.

Vsa čast dobri propagandi — toda ko sem premišljal, kaj naj povem našim ljudem o možnostih letovanja na istrski obali, sem ugotovil, da jim nimam skoraj kaj povedati.

Proti večeru sem dospel v Novi grad. To je majhno mesto, ki ima samo en hotel (imenuje se »Trst«). Zdaj v tem hotelu še ni prostora, ker ga obnavljajo. Po avtobusu — mi pove direktor — pa bi bilo moč dobiti nekaj penzionov po 500 dinarjev. In zakaj šele avgustu? Zato, ker pridejo v začetku avgusta avstrijski turisti. Počitno z njimi so že sklenjene.

Torej hotel »Trst« v Novem gradu še niti ni obnovljen, pa ga

že vežejo pogodbe s tujci. In vendar sem se usedel v restavraciji za mizo s trdnim prepračenjem, da bo vsaj tu, v tem kraju, ki je bolj podoben vasi kakor mestu, nekaj prostora za domače turiste!

»Lahko pa pridete s šotorom, če ga imate«, mi vljudno poljasi direktor. »Hrana v našem hotelu bi vas stala 380 dinarjev na dan.«

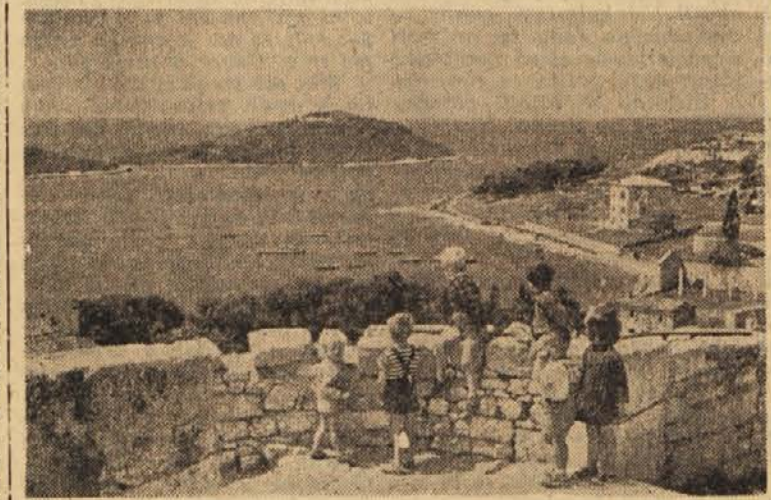
Cinik bi dejal: Sero venientibus ossa... Kdor pa stvar pametno preuči, bo uvidel, da so vzroki premajhne zainteresiranosti za domače turiste druge. Poglavitni vzrok je bržkone v tem, da mnoga podjetja — ne glede na potrebo po devizah — rajši sprejemajo tujce kakor domače goste in jim tudi strežejo pretirano servilno.

Naprej v Poreč! Ko se pripeljem tja, je ura že okrog polnoči. Ulice so prazne, le tu in tam se sprehaja zaljubljen par. Iz restavracijske dvorane udarjajo zvoki trobent, harmonike in bobna. Pari se vrtijo v soparni gneči, vse mize so zasedene. V hotelu »Jadrin« dobim prenočišče za 325 dinarjev.

Ko se zjutraj zbudim in pogledam skozi okno, se mi odpre čudovit razgled in na morje in na otoček v zalivu, kjer najde vsako leto

nešteto turistov prijetno zatočišče. Morje je lahko nakodrano, od zahoda piha hladna sapa. V pristanišču se pozibavajo ribiški čolni.

Kakšne so možnosti za letovanje? Na Turističnem uradu mi vljudo pojasnijo, da so v hotelih oddani že vsi penzionir tujcem, ve-

Vrsar. Pogled iz mesta na zaliv.

Piše: F. SUSTERSIČ
Foto: D. SKERLEP

šel Nemcem. Povpraševanje po penzionih je veliko — tujci se še vedno oglašajo. Domačim turistom na razpolago campingi. Razen tega imajo na poreških obali počitniške domove nekatera podjetja, med njimi tudi Tkalcina in predilnica Tržič ter Litostroj. Domačim turistom je na razpolago tudi nekaj sob pri privatnikih, ki zahtevajo 130 do 200 dinarjev za ležišče. Kdor želi dobiti sobo, naj piše na Turistični urad. Cena hrane v bližnjih gostilnah bi znašala 300 do 350 dinarjev dnevno.

KULTURNO PISMO IZ KOPRA

USPELBALETNI VEČER

Čudno se sliši, pa je res: Koper ima veliko obetajočih dispozicij za baletno vzgojo. Dovolj je zanimanja med mladimi ljudmi in naposled: nekaj povojne tradicije je. Pred nekaj več kakor dvema letoma so prosvetni forumi ukiniteli baletno šolo iz razlogov, ki še danes niso docela jasni.

slila baletno šolo. Menda je privatna in to so sploh čudne reči. Nimata obrtnega dovoljenja (pravijo, da je baletna šola »obrt«, no, hvala lepa!), balet jima je v krvi in zlasti Slavko Hiti kaže veliko zrelih vrednot za pedagoško delo v baletni stroki. In pred dnevi sta nam ta dva navdušenca predstavila vrsto mladih učencev svoje baletne šole.

nično preprosto, jasno in neproblematično. Ni novih stilov, ne lastnega izraza, iz dela veje zdravno romantično pojmovanje in — rekel bi — razsodnost, kaj je za mladino prav in kaj ni. Baletna suita »Pomladni dan« je svoj namen dovršeno izpolnila, Slavko in Vuka Hiti sta jo koreografsko sicer zelo preprosto, a s pedagoškim čutom in zmernostjo realizirala.

KULTURNI RAZGLEDI

NEMŠKI STRANKARSKI PROGRAMI

Delo dr. Wolfganga Treueja »Nemški strankarski programi 1861–1945« je izpolnilo precejšnjo vrzel v nemški politični literaturi. K vsemu je še zares natančno in stvarno delo, ki v strnjeni obliki podaja razvoj in strukturo nemških strank ter obenem zgodovino strankarskih programov.

del, kjer izvemo, da niso bili Grki in Rimljani, ki so sicer iznašli vse, kar je bilo treba iznajti, očetje diplomacije, ampak so bili Bizantinci tisti, ki so posredovali umetnost diplomatskih pogajanj Benečanom. Pisec zameri Italijanom, da so gradili svoje diplomatske metode na laži, in hvale Francoze kot početnike stare, solidne diplomacije, ki jih vodi pravilo: zaupaj, da ti bodo zaupali!

»Romantična suita« Vladimirja Lovca je vsebinsko blizu naslovu, manj v kompozicijskem stilu, ker je v harmonskem pogledu pač bolj svobodna. Oba, Šček in Lovc, sta oblikovno jasna in preprosta in ne segata čez pesemsko obliko. Lovc je v tem smislu nemara konciznejši in preglednejši.

DIPLOMAT SE JE RAZGOVORIL

Angleški diplomat Harold Nicolson priporoča v svoji »Mali zgodovini diplomacije« vrnitev k starim metodam tajne diplomacije. Pravi, da je povojna diplomacija privzela prakso notranje

Na pariškem gledališkem festivalu je nastopilo tudi finsko Narodno gledališče. Na sliki: Uuno Saakko kot Harpagon

politike v zunanjih odnosih. Prezident Wilson je bil zanj s svojim »fraserstvom«, ob katerem se je sam opajal, vsega kriv. Diplomacija zvočnikov in diplomacija žalitve je zanj vzrok poslabšanja mednarodnega položaja. Stari gospod je najbrž pozabil, da so bili evropski narodi kaj neprijetno presenečeni, ko so se lepega dne zavedli, da jim je oboževana tajna diplomacija skuhalo vročo kašo v prvih dneh avgusta leta 1914. Zanimivejši je zgodovinski

DANSKI LIKOVNIKI

V glavnem mestu Danske, Kjöbenhavn, je cela vrsta lepih razstav in umetnostnih galerij, kjer se stalno vrše razstave. Veliko število danskih upodabljalcev in umetnikov združuje umetniška organizacija »Den Frie Udstilling«. To društvo združuje 48 rednih članov — aktivnih umetnikov (slikarjev, kiparjev in grafičarjev) in 6 gostov, med njimi sta dva inozemca. Od teh društvenikov se je nedavno spomladanske razstave udeležilo vsega skupaj 28 razstavljalcev, ki so pokazali javnosti 187 del.

Na tej »Svobodni razstavi« je videti, da so umetniki, zbrani v društvu, ki nosi predni naziv, v glavnem pripadniki kasnega impresionizma, ki prehaja pri mnogih razstavljalcih v ekspressionistično polmovanje, pri čemer je zlasti vpliv Edvarda Muncha neustavljivo. Druga dela spet kažejo še starejša vzore, kar ni čudno, saj so med razstavljalci nekateri že prav stari, dosti nad 70 let in še več. Ti ustvarjajo nemotono v obliki realističnega slikarstva iz zadnjih desetletij minuloga veka. Le nekateri najmlajši kažejo zmerno moderno obliko, so pa tudi njihovi poskusi usmeritve v nadstvarno in abstraktno ustvarjanje so precej plah. njihova dela pa še močno predmetna. Tako v celoti prikazuje razstava precej konservativno, vendar pa dosti samosvoje podočinske upodabljalce umetnosti določene kroga ustvarjalcev.

Organizacija »Svobodna razstava« ima pa poleg aktivnih članov-umetnikov tudi »pasivne« članke, ki so v bistvu podporniki in plačujejo po 20 krono letne članarine.

Dore Klemenčič-Maj: Kolona, 1950, olje, lesniti

Zadnje novice

PREDSIEDNIK TITO POKROVITELJ KONGRESA MEDNARODNEGA GLEDALIŠKEGA INSTITUTA

Beograd, 11. jun. (Tanjug). — Podpredsednik Izvršnega komiteja Mednarodnega gledališkega inštituta Milan Bogdanović je izjavil danes predstavnikom domačega tiska, da bo na VI. kongresu Mednarodnega gledališkega inštituta, ki bo od 25. do 29. junija v Dubrovniku pod pokroviteljstvom predsednika republike Josipa Broza-Tita, v središču pozornosti vprašanje ustanovitve mednarodnega gledališča. Nekateri predlagajo, da bi to gledališče delovalo v Parizu. Zamislili so si ga kot veliki mednarodni gledališki forum, v katerem bi moč prikazovati gledališke uspehe raznih dežel.

PLENUM ZVEZE LIKOVNIH UMETNIKOV JUGOSLAVIJE

Beograd, 11. jun. (Tanjug). — Na plenumu Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije v Beogradu so razpravljali o organizaciji mednarodne likovne razstave v prihodnjem letu, ki bi jo priredili v zvezi z mednarodnim kongresom likovnih umetnikov. Govorili so si ga kot pomoči Komiteta za kulturne stike s tujino pri pripravi jugoslovenskih likovnih razstav v tujini.

SREČANJA Z UMETNIKI-PARTIZANI IN NJEGOVO PISMO

NEURESNIČENI INTERVJU

Na to pot sem se odpravil z veseljem. Obetal sem si, da bo njegova tehtajoča, filozofska misel s vajenim prijemom izkušnega poznavalca umetnin in človeškega srca razpletla klobčič sodobnega kulturnega sukanca, ki se po navadi tako neobjavljeno in srmežljivo plete okrog sodobnikov, da se ti upravičeno zmrdujejo nad njim. V glavi se mi je že razraslo nekakšno ogrodje bodočega intervjuja, oprasanja so se kar gnetla, naperjene so bile dve, tri probojne strele, vse je že bilo začinjeno s potrebnimi globokomumini vprašanji in medozklici, vodni akordi pa so mi že zveneli v ušesih...

Začelo bi se nekako takole: Prijeten mir in hlad večje sobe v prostorih Ljudske skupščine. Stilno pohištvo in globoki fotelji. Izza velike pisalne mize me zadene radoveden pogled, malce zastrti človek se na pol vzdigne, vzdihne in že mi široko proži roko...

In zatem, da bi učinkovalo neposredno, proa vprašanja: Osnovna metoda predvojne generacije umetnikov, njen izpovedni cilj je bil človeški etos, iz katerega je govorila. In če je bila etika tedaj tista vez med umetnikom in stvarnostjo, je po vojni, v dobi »socialističnega realizma« to bila ideja, ki je umetnik ni do kraja razumel, zaradi česar se je izrodila v parolarstvo. Ali se vam ne dozdeva, da se, žal, danes med oba orisa moderna literatura, predvsem njena forma? Ali ne gre tu le za epigonstvo? Ali je to eden izmed vzrokov »krize« v literaturi? Cemu je Balzac znal opisovati mlado, nastajajočo kapitalistično družbo? Kje so oblikovalci naše družbe? Vi ste hkrati politik in književnik, z eno besedo, tvorec novega. Snujete nov svet in držite mu zrcalo. Sta si podobni enaki: ona v svetli, snujoči, drzni zamisli in ta v zrcalu?

Takle interjoro se mi je motal v glavi in — kot je to že ustaljena navada noperinarjev — sem pričakoval le še nekaj odgovorov.

Pa me je sprejel pravcati poplah začudenja: »Ja, človek božji, kam bi s to rešjo vprašanj? Preklemano, saj to je že esej, kaj še, debela knjiga, če bi hotel tole vse obrazložiti, pošteno in natančno.«

»Gre za nekaj kratkih odgovorov, strjenih misli,« sem pripomnil.

»Veste, nisem prijatelj tistih stokilskih besed, ki donijo «volto.«

Tako sem prvič obupal nad interjurojem. Se sam sem se zleknil v naslanjaju, orgel glavo malce zanosno nazaj, podobno kot sobesednik — in se razmišljujoče zastrmel v zrak nad njegovo glavo.

»Res je,« sem dejal lagodno, »do romana ne bomo prišli s temi intervjuji. Pa vendarle, ljudje bero...«

»Ze, ze,« je vzdihnil in se pričel tajati, »ampak to bi mi vzelo

tri dni. In moja knjiga? Založba priganja.«

Novo knjiga! Ze se je razgovor pletel o njej — na intervju soa pozabila — preskočila soa na partizansko tematiko, na sodobne poizkuse in končala s pripovedovanjem zanimivih, literarno privlačnih zgodbic iz vojnih let. Bila soa — kakor pravijo — v svojem elementu.

Nizal je zgodbi o aretacije februarja 1942 do prihoda na osobojeno ozemlje in predmenoj se je zvrstila galerija zanimivih človeških usod od plemenitega kulturnega sukanca, izobraznega italijanskega častnika, ki ga je Mussolini interniral v isti vasi kot Ferda... do soojednega avanturista, goriškega Slovenca, mednarodnega pohnuza, ki je prijaljal v Bari in tam nekje tudi končal svojo čudno kariero. Od tu soa preskočila na zgodbi o zadnji, tragični noči partizana Silasa, ko se je poslavljaj od svojih tovarišev, da bi — obsojen na smrt — zjutraj padel od njihovih rok. Na to zgodbi soa nanezala celo vrsto sijajnih, polnokrovnih podob plemenitih, požrtvovalnih borcev, ki so moralno čisti vsi šili sooje zgodovinsko poslanstvo...

Da, to so epizode za romane. Prav zanesljivo ne za novele. Kajti le roman lahko sprejme v sooja nedra poleg plemenitih tudi take tragične figure — če hoče ostati zgodovinsko neren v bistvenem, v hotenju in naporih tedanjih ljudi.

Sodobni roman! Mar ne bi v nekem smislu moral biti zelo dokumentarčen? Mozaik resničnih dogodkov — doignjen na umetniško raven? Metoda neorealizma? Morda. Mar mnoga imenitna dela svetovne literature niso v bistvu dokumentarčna? Kje so taka dela? Ali so bili umetniki preporno v doživljanju ali so nemočni v oblikovanju?!

Ob takem kramljanju pozabiš na čas — še bolj na toga vprašanja interjuroja. In težko je najti tako prijetnega, tako tehtno razmišljujočega sobesednika, kjer beseda poje kot zven do brega starega bronca, prevlečenega s patino zrelosti. Kot da si obrnil list kulturnih public za osakodnevno rabo in se zazrl v požibljajočo stran umetniško izgnetenega, pristnega življenja.

Bistveno je oživiti človeka. Oziviti ga na straneh literature. Kak drug bi iz Prežihovega Voruha napravil kakega malokroneža s kaj preprosto ljubezensko zgodbo. In Voruh je poleg tega dokumentaren. In kako ga je znal oživiti.

Podobe mnogih vojnih tovarišev žive v naši zavesti. Take, kot smo jih dojemali — subjektivno. In v podzavesti smo si zgradili čudovite žive like teh ljudi. Tako so živi — če so bila doživljanja intenziona — da bi ti liki lahko stopili iz zavesti na gledališke deske ter igrali v imenitnih vlogah — če bi bila to le stvar koraka.

Nekateri na silo vlačijo v novele kakšno za lase privlečeno abstraktnost, liturgijo ali učeno filozofijo. Grobe epike, te pa ni! Ta bi šele prav oživila podobe ljudi, duh teh ljudi, značaj.

Približno o teh stvareh je tekel pogovor. (Naj mi sobesednik ne zameri, da sem jih vendarle tu obnovil.) Če bi hotel točneje izraziti svojo osebnino in globino, bi res nastala tiskovna pola.

Se drugič sem ga obiskal. In spet se je intervju izjalovil. Tokrat soa kramljajala o »sodobnejših« temah: o tistem zrcalu in o svetlih hotenjih tvorcev socializma. Tudi takole kramljanje bi »vrglo« tiskovno polo.

Tretjič pa me je čakalo pismo in spoznal sem, da z inter-

vele kakšno za lase privlečeno abstraktnost, liturgijo ali učeno filozofijo. Grobe epike, te pa ni! Ta bi šele prav oživila podobe ljudi, duh teh ljudi, značaj. Približno o teh stvareh je tekel pogovor. (Naj mi sobesednik ne zameri, da sem jih vendarle tu obnovil.) Če bi hotel točneje izraziti svojo osebnino in globino, bi res nastala tiskovna pola.

Se drugič sem ga obiskal. In spet se je intervju izjalovil. Tokrat soa kramljajala o »sodobnejših« temah: o tistem zrcalu in o svetlih hotenjih tvorcev socializma. Tudi takole kramljanje bi »vrglo« tiskovno polo.

Tretjič pa me je čakalo pismo in spoznal sem, da z inter-

ojujem ne bo nič. Prečital sem ga in dejal: »Pa je le nekaj tistega...« »Samo delček,« je odvrnil.

PISMO

»Dragi tovariš, doakrat soa se že pogovarjala glede intervjuja in obakrat sem Vas poskušal prepričati o tem, da bi bilo najbolje, če to zadevo opustiva. Ker ste pa le malo neusmiljeno ortalji dame, vam moram sporočiti, da z najinim interjurojem ne bo nič. Nisem za intervjuje ne za ankete. Prosim, to ni mišljeno kot napad na kogar koli, ki mu je eno ali drugo pri srcu. Govorim samo zase.

Moj oče mi je včasih, ko sem bil še otrok, pripovedoval, kako je bilo za njega mladih dni življenje mnogo boljše, cenejše in bolj zabavno. In prepričan sem, da je mojemu očetu njegov oče pravil iste bajke. S tem hočem reči, da starejši ljudje zmeraj godrnjajo nad dogajanjem okrog sebe in po navadi niso z nemirom zadovoljni. Tako godrnjam seveda tudi jaz, ki se — kakor menim — že lahko prištevcem med tako imenovane starejše ljudi.

No, kdo bi me godrnjal! In tako godrnjam včasih že zgodaj zjutraj, komaj odprem časopis. Godrnjam na primer, ker se mi iznenada predstavi Gospod Ri-pois kot Don Juan in Don Kihot

obenem, jaz sem ga pa imel za nekakšno skrpučala dokaj kalne osebine, ki nima ne repa ne glave. Godrnjam še glede marsičesa. Bom povedal. Godrnjam: ker odhajajo peoci od nas, brez senčice misli na jajce, iz katerega so se izlegli. Pravijo mi, da sem zadrž, ozek in strahno lesene pameti in da so ti penci zunan najboljša reklama. Toda kaj morem, mene pa le boli, da bo morala ustanova, ki jo imam rad, poseči po berglah: ker se mi zdi, da je pričela pri nas kričeča reklama zamenjati spodobno presojo; ker se tolikokrat po nepotrebnem izpravaemo in delamo iz svoje kulture semenj; ker so Tavčarji, Kersniki, Stritarji in tako dalje postali pisane žoge, ki se z njimi malo lahkoumno poigrava priletna puberteta;

kadar piše zelo trezna in zelo hladna roka razumarstva recepte za bolečine in za blodnje človeškega srca. In formule za like pridivod in sanj o lepoti;

ker se mi zdi, da je postalo pozabljanje naših tradicij nekakšno moderno, sodobno po-četje;

ker vse prehitro poklekamo v prah pred slehernim kulturnim kovčkom, ki je polepljen z zamejskimi znamkami;

ker nekam ne znamo več biti samosooji;

ker se hočemo včasih raztrgati, samo da bi od koder koli drugod segla kakšna roka k nam in nas pobožala: Fantički, saj znate to reči!

ker si nekatera naša kulturna društva omišljajo za razpečevanje blaga naše kulture nekakšne trgoveške potnike in rokohitrece, ki znajo zgodovino izpreminjati v zabaven film frapantnih »pogruñtacij«;

ker se nas kakor bolezen zmeraj bolj oprijemlje navada, da cenimo kulturo samo še kot ornament;

ker tiščimo nos v abstrakcije, da se izognemo predmetom;

ker me večkrat obide bojazen, da spet ostaja pred mano strašilo iz preteklosti, slavnim znameniti slovenski uradniški genij, ki lega na polnokrovno življenje kakor oguljen suknič. poln moljev in sivega prahu;

ker ne čutimo dovolj žive potrebe po brezpogojnem uveljavljanju tistega, s paragrafi neizrazljivega zakona slehernega kulturnega dejstvomjanja, ki se mu pravi odgovornost;

ker lezemo po lestvici samozadovoljstva in pretiranih osebnostnih interesov počasi v zatohlo gorenjsko, štajersko, notranjsko, ljubljansko, šišensko, zgornjekrašijsko provinco.

Saj imate prav! Saj je zares zdaj precejšen hrup o porodnišnici naše kulture. Toda znati je v tem, to ni kar tako! Hrup sam je pram gotovo zanesljivo znamenje, da se nekaj dogaja. To drži. Toda mišljenja o tistih, ki se rojevajo, so tako raznolika. Da niso lepi in da so kar prepeč pomečkani, se sliši. Da dšijo po filozofiji, po megalomaniji ali pa po kakšnih drugih nedostojnih boleznih. Nekaterim teh novorojencev se pa po drugi strani spet zdi, da se okolica premalo briga zanje, in ženejo tak krik, da gre skozi ušesa. Ali se pa po trije ali po štirje lovijo za roke in se z združenimi močmi poskušajo skobacati na noge. — Če sem odkritostrcen, moram priznati, da sem vesel, ker se sploh kaj rodi. Vrhl tega pa me različnih bolezni ni strah. Saj vidim, da se za življenje sposobni organizmi oendrarle kar dobro razvijajo. Ne kaj izmed njih je že začelo dobivati svoj dobro zaznaven obraz in v očeh se jim zmeraj dolocneje zrcali njihova notranjost. Zaradi tega sem opustil misel, da bi odgovarjal na predložena mi vprašanja.

Veste, ko sem doraščal v šempetrskem predmestju, sem doma opravljal marsikakšna dela. Hodil sem v štacuno po olje, po riž in po druga, za kuho potrebna živila. Vsako soboto sem moral pomesti doročišč in večkrat sem nasekal dro, če ni bilo nikogar drugega pri roki. Opravilo, ki se mi je zdelo zmeraj najtežje in najbolj sitno, pa je bilo, kadar so me posodili za mizo in sem moral izbirati lečo. Dobra zrna je bilo treba dati na eno stran, vse slabo pa na drugo. Ampak tega opravila se nisem več otrešel. Saj tudi zdaj izbiram dan za dnem lečo naše kulture, ker mi je to za življenje potrebno. Vendar počnem to kot človek, zase, da se znajdem v času, med ljudmi in pred samim seboj. Nikakor pa ne kot profesionalce. Torej ne spadajo te zadeve v intervju. Sicer pa je moja misel o intervjujih na splošno tale: edini tehtni intervju je tisti, ki ga ima človek vse življenje sam s seboj. Te vrste intervjuja pa je poglavitna začimba in osrednji živec osebnostnega dela. Seveda če je to delo kaj prida.

Ne zamerite torej, če nisem ustregel Vaši želji in ostanite zdrabi!

Ko sem se poslavljaj, sem si dejal, da vendarle brez intervjuja ne morem oditi. Pa sem zastavil dve vprašanji: »Kaj Vas je najbolj impresionalno vedelo po vojni?«

»V spomenu imam sooj prihod v 3. prekomorsko brigado in zatem na osobojeno ozemlje v Črnomelj.«

»Naslov Vaše prihodnje knjige?«

»Popotovanje v domovino.«

»Hvala.«

»Mar ni to tudi intervju?«

FRANCE VREG

POT K BOLJŠEMU SPOZNAVANJU IN RAZUMEVANJU DOJENČKA

Konec

SPANJE
1 3/4 leta

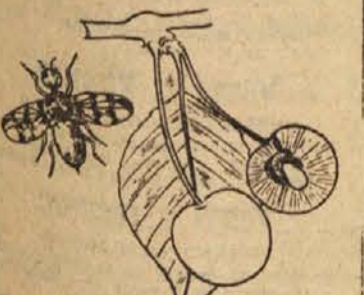
Do sedaj je spanje potekalo nekako mirno, v tem obdobju pa nastopijo prve težave. Otrok zelo težko zaspi. Mater prosijo za nočno posodo, nato bi rad nekaj pil, poprosi, da mu da robček, nato poljubček itd. Tudi spanje je v tem obdobju zelo nemirno in često prekinjeno.

2 leti

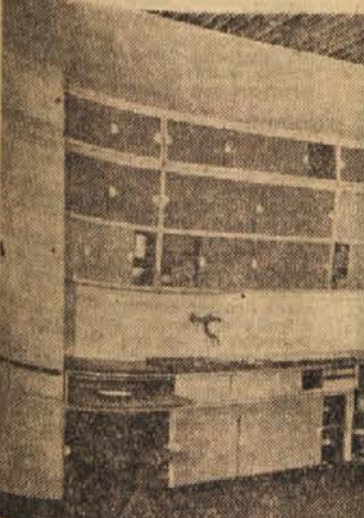
Kdaj otrok v tem obdobju zaspi? To zavisi predvsem od matere, kdaj ga položi v posteljo. Toda otrok v tem obdobju redko zaspi pred 20. in 21. uro. Nekateri so mnenja, da je zaradi popoldanskega spanja večerno skrajano. Otrok si želi vse mogoče igrače, preden zaspi, če pa ne, se v postelji igra, ali pa prepeva. Ko položimo otroka v posteljo, je njegova največja želja, da bi ostali pri njem. Mnogi starši se zaradi tega jezijo. Vedeti pa moramo, da je to ponovno nek znak zrelosti. Dojenček pred spanjem popolnoma na vse pozabi, 2 leten otrok pa ima še jasno pred očmi dnevne dogodke, mater, očeta itd.

Češnjeva muha nevaren škodljivec

Vsi dobro poznamo drobno bele črvice, ki povzročajo črvičnost zlasti pri poznih sortah češenj. V tem času jih kupujemo z nezaupanjem, na domačem drevesu pa jih kratkoma več ne ohranimo, češ saj so zanič, ker so črvice — črvičnost povzročajo majhne breznože in brezglave zenke, ki so ličinke češnjeve muhe. Ker črvice ličinke ne mara, nastane na velika gospodarska škoda zlasti v naših toplejših krajih, kjer gojijo kakovostno češnjo za izvoz. Zaradi tega ne smemo smatrati češnjeve muhe kot nekega naravnega pojavnega, temveč se moramo boriti proti njej kakor proti drugim nevarnim sadnim škodljivcem (zamskemu pedcu, evrotozari črvičnosti jablan). Največje zlo nastane zaradi tega, ker pustimo črvice češnje na drevesu in tako nehoti pospešujemo hitro širjenje tega škodljivca. Škica kaže črvice plod in precej povečano češnjo muho. Velika žuželka črne in rumene barve. Prozorica je razvidno s skice, so prozorna s tremi prečnimi programi črne barve. Na oprsju med krili ima rumeno trikotno liso, na zadku pa precej dolgo leglo, s katerim odlaga jajčeca v češnjo plodovo. V toplih vici se pojavlja muha v drugi polovici maja, na Primorskem pa tudi prej, čez kakih 14 dni ko zaužijejo dovolj sladke tokačine izvencvetnih medovnikov, ji jajčeca dozore. Takrat jih začne odlagati posamezno v napredni del plodove češnjeve plodove blizu zenke, ki se kmalu izležejo kosci, nato pa se spustijo na lista, kjer se zabubijo in prezimijo. Črna muha odlaga do 80 jajčec in toraj napravi 80 češenj neuzžitnih. Ker prezimijo v tleh pod češnjo, ima prihodno leto vse češnje pri sosedih. Iz tega nam sledi, da je najučinkovitejši način borbe proti češnji muhi temeljito obranilo češnji. Ako plodovi so popolnoma zreli, tudi zenke ni potrebno in so češnje še užite. In jih vzamemo v vročo vodo, ki smo nujno nekoliko kisa ter tako zenke uničimo. Ostranjevati moramo tudi dirjo češnjo (drobnice) in nekatere

vrstje kostanjevca (Londra), kamor češnjo muha tudi leže svoja jajčeca. Vsi je niso všeč. — Poleg zelo dobro omamnih metod zatiranja se uporabljajo (pantalanovo) v času, ko se prične češnje barvati. Njakejor pa se neveda ne smemo nad češnjo muho s arzenati. M. Ogorevc.

Na I. mednarodni razstavi predelave in uporabe lesa v Ljubljani si lahko ogledate sodobno kuhinjsko opremo, kakršno izdeluje v serijah Tovarna pohištva Maribor. Načrte in preizkus prototipa je oskrbel republiški Zavod za napredek gospodinjstva Ljubljana. Tlačena poljarska in prospekti dobite na razstavišču, kjer sprejemajo tudi naročila za posamezne elemente. Sodobno kuhinjsko pohištvo je sestavljeno iz delov, zato je z njimi mogoče opremiti kuhinjske prostore v starih ali novih stanovanjskih hišah.

2 leti in pol

Mati mora v tem obdobju biti povsem dosledna. Če otroka pripravljamo k počitku, mora pri tem vztrajati. Ne sme dopustiti, da bi malček pričel s kakšno novo igro.

Prav tako je za starše v tem obdobju problem popoldanski počitek. Otrok noče in noče zaspati. Dajmo mu v posteljo nekaj igračk, zatemnimo okna in se odstranimo. Nervozno prigovarjanje, naj otrok zaspi, rodi le neuspeh.

3 leta

Pri triletnem otroku zasledimo prvič, da nam zjutraj poroča o svojih sanjah. Razumljivo, da 3 leten otrok ni sposoben materi točno povedati vsebino sanj, ve povedati samo to, da se je po-

noči nekaj dogajalo. Včasih nastopijo pri vstajanju težave. Otrok je utrujen, sesa palec, lahko rečemo, da mu je težavno pričeti nov dan. Če mu dovolimo zjutraj za nekaj minut v posteljo staršev, bo vesel, zadovoljen in pozabil na utrujenost.

Poseben problem je odsotnost staršev po večernem počitku. Otrok se prebudi in joče, dokler se oče ali mati ne vrne iz gledališča, s predavanja, obiska ali kina. Nekateri otroke lahko nato že popreje pripravimo.

»Vidiš Mihec, mamica in očka ves dan delata, ti pa se lahko vsedeš, sprehejaš. Kaj misliš, ali ne bi bilo prav, da bi z očkom šla zvečer na sprehod, da se malce odpočijeva?«

Poizkusite pravilno motivirati

vašemu malčku, morda bo za- leglo.

Popolnoma napačno in ne- vzgojno pa je, če smo suženj svo- jega otroka. Če otroka pravilno vzgojimo, so večeri za razvedrilo in drugo delo res lahko naši.

4 leta

Otrok v tem obdobju dobro ve, da je 7 ura zvečer čas počitka. Otrok je o tem bolj pre- pričan, če na uri vidi, da je 7, kot pa, da mu to povedo starši. Otroci ne uporabijo samo ure za čas, temveč tudi svetlobo.

V posteljo otrok vzame tudi punčko ali medvedka. Predmete smatra kot živa bitja — se z njimi pogovarja in jih tudi ljub- kuje. Tudi 4 leten otrok nam pri- poveduje o sanjah. V njegovih sanjah pa nastopajo predvsem živali, mucke, volkovi itd.

Prav tako je s popoldanskim počitkom. Otroka moramo le pri- merno pripraviti in videli bomo, da bo popoldansko spanje brez težav.

Podala sem le nekaj bežnih misli z željo, da bi se starši z njimi okoristili. Potreben pa je predvsem pravilen pristop in poznavanje otrokove telesnosti in duševnosti.

Slavica Toličič-Pogačnik

Mleko v naši prehrani

Kakšne hranilne vrednosti vsebuje

Mleko je edino polnovredno živilo, ki vzdržuje in razvija človeški organizem v njegovih prvih dneh življenja. Pozneje mleko kot izključna hrana ne zadov- ljuje organizma, in sicer iz več razlogov. V mleku ni dovolj železa, bakra in mangana. Če se večji otroci hranijo izključno z mlekom, postanejo anemični. Če bi hoteli kriti potrebo po kalori- jah v prehrani delavca, zapo- selenega s srednje napornim de- lom, bi mu morali dati na dan kakih 5 litrov mleka. S tem pa bi prišlo v njegovo telo ne le preveč beljakovin, marveč tudi preveč tekočine. Takšna prehrana pa bi bila tudi draga. S fizikalno kemijskega gledišča je mleko emulzija masti, koloidna razto- pina beljakovine ter raztopina sladkorja in soli. Treba pa je po- udariti, da mleko znanstveno še

ni do kraja raziskano in da se znanost vsako leto obogati z no- vimimi dognanji o njem.

Sko gramov mleka nam da 64 kalorij. V 100 g mleka je 85 % vode, 3,4 % beljakovin, 4,7 g oglji- kovih hidratov in 4,3 g ma- ščob. Pod mikroskopom vidimo v mleku mnogo drobnih mastnih kapljic v obsegu 0,003 mm. Kako drobne so te kapljice, si lahko približno mislimo, če računamo, da bi merila površina vseh teh kapljic iz litra mleka, položenih druga poleg druge, takih 300 m². V mleku z večjim odstotkom ma- ščob je tudi več mastnih kapljic.

Med beljakovinami mleka je treba omeniti kazein, v katerem so najvažnejše za razvoj člove- škega telesa nujno potrebne ami- nokisliline. Kadar govorimo o hrani- nosti mleka, moramo omeniti laktozo ali mlečni sladkor. V

kravjem mleku je približno 4,7 % laktoze, v materinem pa 6,3 %. Zato moramo pri prehrani do- jenčka s kravjim mlekom le-temu zmeraj dodati nekaj sladkorja. V mleku so vitamini A, D, E, B₁, B₂ in C. Največ je vitaminov A, B₁ in B₂. Vitamin A je nujno potreben za zdrave sluznice. Če primanjkuje tega vitamina, lahko nastanejo motnje v vidu, kakor na primer kurja slepota. Vita- min A je zelo odporen proti toploti. Pasterizacija, sterilizacija, sušenje in konzerviranje bistveno ne vplivajo nanj. Vitamin B₁ in B₂ vplivata na rast in vzdrže- vanje prebavil. Vse kaže, da je poleti v mleku veliko več vita-

Čedni obleki za doma.

ANATOMIJA SODOBNEGA POHIŠTVA

VAŠE STANOVANJE

V vprašanih projektiranih in urejanja stanovanj je zdaj bolj kakor kdaj koli pereče znano antično geslo: »Človek je mera stvar!« Obsežne študije člove- škikh mer in proporcij izvirajo že od Egipčanov in zadnja leta so s sodelovanjem mnogih strokov- njakov preslele okvir čisto geo- metrijskih raziskav. Strokovnja- ki so jih izpopolnili z ugotovit- vami fizioloških analiz, ki so jih na podlagi mnogih rentgenskih posnetkov objavili nekateri šved- ski in angleški strokovnjaki.

Cesto se n. pr. vprašamo, za- kaj se nam zdi en stol udoben, drugi pa ne, ali pa pravimo, da je preozek, previsok, preširok itd. Odgovor najdemo v meri. Tu hočemo predvsem opozoriti na značilne mere sedečega in stoje- čega človeka. Zaradi pregledno- sti smo jih posplošili in izraču- nali glede na višino »srednjega človeka« (170 do 180 cm) in na višino njegove dvignjene roke (215 do 220 cm). Tako je vsaka

mera posebej odvisna od osnov- nih velikosti A in B.

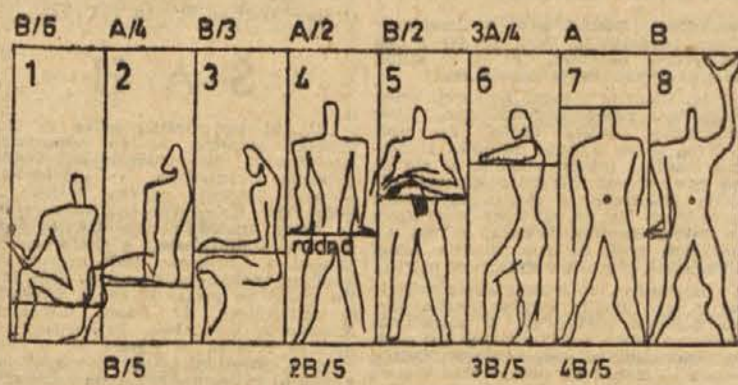
Sedenje pri delu in med počitkom (na stolu in v naslanjaču) zahteva posebno višino in raz- lične lege hrbtenice in ramen, tako tudi različne mere naslanja- za roke. Kadar sedi človek za pi- salno mizo, sedi navadno pokonci ali nekoliko sklonjen naprej. Se- dež mu mora omogočati, da lahko spremeni položaj, da se ne utru- di, če dolgo sedi. To je vsekakor tudi važen psihološki čimbenik, ki postaja čedalje važnejši. Za mero višine sedeža ni priporočljivo nad 43 cm (A 4), čeprav je sedež po navadi ali starih receptih visok skoraj zmeraj 46 cm ali pa še več. Zadnja stran sedeža mora biti v isti črti s prednjim robom naslanjača (B 6) in njegova viši- na se navadno giblje od 36 do 38 cm. Za naslanjač, v katerem človek počiva, višina ni zmeraj enaka. To je razumljivo, kajti v tem primeru mora človek izbirati med dvema načinoma sedenja: ali sedi v naslanjaču močno zlek- njen ali pa v polnaslanjaču z manjšim naklonom sedeža in na- slanjala. Višina zadnje črte se- deža določa položaj, ni pa po- trebno, da bi bilo naslanjalo vi- soko nad 50 cm (A 6), da se človek lahko dvigne in vzravna. V obeh primerih naj bo naslan- njalo v višini kolena, tako da znaša višinska razlika med sede- žem in naslanjalom kakih 18 cm (ali B 12).

Višina mize je morda najmanj važna. Ker pa je med predlagani- mi merami in višino miz, nam- njenih trgu, dokaj velika razli- ka, lahko napravimo primerjavo. Napaka je namreč spet v podedovanih navadah, ker so na- rejene te mize (predvsem pisal- ne) po starih avstrijskih načrtih in nekako normirane na 78 x 156 x 78 cm ali prevedeno na staro mero (ki se je v mizarskih meri- lih ohranila do današnjih dni) 50 x 60 x 50 col. Vidimo torej, da nas na mere pisalnih miz takšnih dimenzij vežejo samo navade, da pa je višina gornje plošče, ki jo predlagajo medicinski in tehnič- ni strokovnjaki, 70 do 73 cm (B 3), in sicer na podlagi anatomskih

in fizioloških analiz. (Mar je udobnejše, da je plošča v višini prsi in da je treba, če se hoče človek nasloniti, dvigniti ves prsni- koš, kadar predlagane višine ustrežajo črti plexusa in ko- molcev?)

Manj važen je položaj mize, kadar človek pri njej počiva. Pa tudi tu gre za višino plošče. Takšne mizice so skoraj zmeraj visoke tako kakor naslanjalo na-

se nam pri delu ni treba napor- no sklanjati in pretegovati. V Ameriki in Angliji imajo gospo- dinje štedilnice in umivalnice visoke 91,5 cm, na Švedskem 90 cm. Umivanje posode namreč traja precej dolgo in zato žensko bole kosti ali pa čuti motnje v notranjih organih, če se mora preveč sklanjati. Tu žal ni moč pomagati, ker imamo pri nas štedilnice v tipizirani višini 80 cm.

slanjača in narejene so tako, da ima človek vtis, kakor da sedi za jedilno mizo. Sodobna mizica naj bo predvsem visoka tako kakor sedež (B 6). Običajno mizico pa lahko postavimo v kot, da stoji na njej svetilka, vaza s cvetjem in podobno.

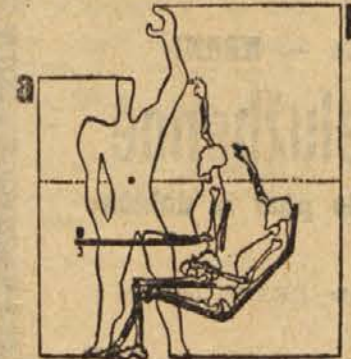
Zadnja v vrsti važnih višin je vsekakor mera delovne mize, pri kateri človek stoji (A 2). Če mi- slimo na stanovanje, naj bo de- lovna miza po meri prilagoden kuhinjski opremi in mizi. Tako

Teh nekaj predlaganih poprav- kov v merah pohištva poveča njegov praktično uporabo in udobnost. Pravilna mera pisar- niških miz in stolov pa pripomo- re k večji storilnosti.

Arch. Sl. Vasiljevič

PIKANTEN GOVEJI JEZIK

Goveji jezik umijemo in ga položimo v mrzlo vodo. Pri- stavimo ga na štedilnik in ku- hamo tako dolgo, da odstopi po jeziku koža. Oplupljen jezik položimo v kozico, ga zalijemo z juho, osolimo, dodamo ve- liko na majhne kosčke nare- zano kislino kumar ter vso ju- šno zelenjavo, veliko žlico kis- le smetane in kozarec rdečega vina, če vina nimamo, olisa- mo s kisom ali limoninim so- kom. Vse skupaj kuhamo do mehkega, potlej pa narežemo v omako paradiznik ali rdečo papriko in precej drobnjaka. Omaka mora biti pikantna, zato jo še popoprte ali do- date kalcino drugo močno za- dimbo (gorčico). Jezik nare- žemo na kose, ga nalozimo na krožnik, potlej z omako, zraven pa serviramo pire krompir.

mina B₂ kakor pozimi. Vitamin D je važen za organizem, ker pre- prečuje rahitis. Ta vitamin vzdr- žuje tudi pravilno razmerje med fosforom in kalcijem ne le v krvi, marveč tudi v tkivu. Vita- min D je poleti v mleku štrika- krati več kakor pozimi. Da bi bil vitamin D v mleku tudi pozimi, v modernih mlekarnah obsejajo mleko s kremencevimi lučmi. V mleku je tudi nekaj vitamina C, ki ga pa uničimo, če mleko se- grejemo. Razen tega je v mleku še nekaj vitamina E, nujno po- trebnega za normalno funkcijo ženskih in moških spolnih žlez.

Kot vir kalcija je mleko zelo važno živilo v človeški prehrani. V njem je tudi nekaj fosfora. Treba je poudariti važnost mleka kot vira mineralnih snovi, zlasti v prehrani otrok, kajti kalcij in fosfor sta važno gradivo za se- stavo kostnega tkiva. V mleku najdemo tudi sledove železa, bakra, natrija in magnezija.

Vidimo torej, da sodi mleko med redka živila, v katerih je mnogo za naš organizem važnih hranilnih snovi. Važnosti mleka v prehrani otrok ne moremo ni- koli dovolj poudariti. Otrok po- trebuje dnevno približno pol litra mleka, odrasel človek približno 3 dcl, priletni ljudje pa približno toliko kakor otroci. Pomanjkanje mleka v prehrani prebivalcev naših mest je bolj sezonskega značaja. Ko bomo imeli moderne mlekarnice in zbiralnice, nam mle- ka tudi v mestih ne bo več pri- manjkovalo. Tedaj bo mleko po- leti in pozimi prvo živilo, ki bo zmeraj na naši mizi.

B. Savič

S kisom prav lepo obistimo poso- do, v kateri kuhamo čaj, ali posodo, v kateri grejemo vodo. Zadoštuje, da v njo vlijemo 50 odstotno meša- nico kisa in vode in jo pustimo pre- vreti.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

POKRAJINSKI ZLET DRUŠTEV »PARTIZAN« V KOPRU

Na tekmovanju je nastopilo 47 vrst

V Koper je pripotovala danes že večina udeležencev zleta udeležencev zleta društva »Partizan«...

Po koprskih ulicah je bilo veliko mladih ljudi, ki so imeli popoldne glavno skušnjo za jutrišnji telovadni nastop...

Zaključena so tekmovanja 47 vrst »Partizana« v ljudskem mnogoboju in mnogoboju v vajah na orodju...

Rezultati ljudskega mnogoboja:

Moške vrste - I. razred (člani): Ljubljana-Vič 514,4 točke, II. r. Tržič 480,9...

Zenske vrste - članice I. razred: Tržič 364 točk, mladinke - Tržič 353,4...

Rezultati v vajah na orodju:

Moške vrste - višji razred (mladinci): Zali hrib 288,5, nižji razred (člani): Skofja Loka 523,4...

Zenske vrste - višji razred (mladinke): Skofja Loka 263,6, nižji razred (članice): Ljubljana-...

Jubilejna dirka

Po Hrvatski in Sloveniji

Največja kolesarska dirka v naši državi »Po Hrvatski in Sloveniji« bo letos od 16. do 24. julija...

Letošnja dirka bo imela osem etap, celotna proga bo dolga 1307 km. Start bo v Zagrebu, cilj v Beogradu...

I. ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Crvena zvezda : »Zagreb« 4:2 (3:0)

KEGLJANJE »Ljubljana«-Friedberg 2345:2193

O ŽELEZNIČARSKEM PIVALNEM KLUBU »LJUBLJANA«

Šibka točka - moški

Ženska ekipa je zelo izenačena in bo verjetno kot lani nabrala več točk

Včeraj smo objavili kratak uvod pred začetkom pivalne sezone, danes pa si ogledimo, kako se pripravljata na novo sezono »Ljubljana«

Lanski prvak Slovenije in »nekronani« prvak hrvatsko-slovenske lige, pivalni klub »Ljubljana« (za ta naslov se mora še boriti s PK »Kamnikom«)...

Maroatom. Razred zase v klasičnem maroatomu, predstavlja Pelc, ki bo v ligi žel precej uspehov. Žal pa v klubu še nima dostojnega naslednika...

Horvatova bo letos plavala verjetno v vseh slogih, vendar ostane njena domena metuljček. V klasičnem slogu pa bosta s Tomišnikovo trd oreh še tako močnim nasprotnikom...

Prd prostem stilu manjka močnejši drugi tekmovalci. Verjetno bo to nadarjeni Poljanšek, toda tudi »rutinerji« Strgulc, Vergej in Filipič še niso rekli zadnje besede...

Najšibkejšo so zasedene proge za metuljček. Med številnimi povprečnimi tekmovalci bo trener izbral po trenutni formi med Turkom, Poljanškom, Marcem, Luckmanom in

Koper, 11. junija Narodni dom 302,6, mladinke - Ljubljana-Vič 366,2

Ljudski mnogoboj - posamezniki:

Člani - I. razred Dušan Doljan (Ljubljana-Vič) 88,4, II. razred: Ludvik Slamnik (Javornik) 77,6, III. razred: Davorin Gabič (Ljubljana-Trnovo) 65,3, mladinci II. razred - Ivan Arčon (Renče) 77,1, III. razred Janez Korenčan (Ljubljana-Trnovo) 68,6

Članice - I. razred: Anka Kogoj (Kranj) 68,7, mladinke - I. razred: Vida Pavlica (Zali hrib) 62,2, II. razred: Zofija Slokan (Nova Gorica) 67,1, III. razred: Brigita Sever (Ljubljana-Trnovo) 54,8

Vaje na orodju - posamezniki:

Člani - višji razred: Vlado Težak (Maribor) 135,9, nižji razred: Janez Gorišek (Ljubljana-Zg. Šiška) 106,9, mladinci - višji

EVROPSKO KOŠARKARSKO PRVENSTVO

Nepričakovan uspeh - naši v finalu!

V odločilni tekmi so naši igralci premagali Francoze z rezultatom 40:37

Budimpešta, 11. jun. (Tanjug). Jugoslovanska košarkarska reprezentanca je premagala davi v Budimpešti moštvo Francije s 40:37 (21:20) in se tako uvrstila v finale evropskega prvenstva...

Današnji tekmi naše reprezentance za vstop v finale sta prisostvovala jugoslovanski veleposlanik v Moskvi Dobrovoje Vidič in naš poslanik v Budimpešti Dalibor Soldatič.

Naši reprezentanti so skrajša igrali malo nervozno in sicer v času, ko se je Francozom posrečilo priti v vodstvo s 13:6. Potlej pa je bila igra naših igralcev čedalje boljša, tako da so z izvrstno taktiko zaključili polčas z rezultatom 21:20 v svojo korist.

V drugem polčasu sta obe moštvi igrali na zmago. Izid je bil negotov. To je bila velika borba proti izkušnemu nasprotniku, proti moštvi, ki je doslej vedno sodelovalo

Razvrstitev moštev v kvalifikacijskem tekmovanju: skupina A: Poljska, Jugoslavija, Francija, Avstrija, Anglija; skupina B: Madžarska, Italija, Turčija, Finska; skupina C: SZ, Romunija, Švica, Švedska, Luksemburg; skup. D: Čehoslovaka, Bolgarija, Nemčija in Danska.

Ostali današnji rezultati: SZ-Švica 87:49 (41:24), Romunija-Luksemburg 68:40 (32:15), Avstrija-Anglija 69:48 (34:27).

razred: Miroslav Cerar (Ljubljana-Nar. dom) 107,7, nižji razred: Zvone Strazišar (Jesenice) 89

Članice - višji razred: Armanda Poljak (Koper) 68,4, nižji razred: Marija Gruden (Ljubljana-Vič) 63,7, mladinke - višji razred: Slava Perko (Zeleznikar-Maribor) 72,1, nižji razred: Adriana Bazila (Idrija) 64,2

Glavne zletne prireditve se bodo začele jutri dopoldne ob 10.30 s sprejemom po glavnih koprskih ulicah. Na čelu sprejeda bodo korakali dijaški srednje šole, nato pa člani posameznih okrajev v osmerostopih. Po končanem mi-mohodu bo na Trgu revolucije v Koprju zborovanje, na katerem bo govoril predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher...

Na čast pokrajinskemu zletu bodo jutri krožila nad mestom letala in trosila posebne požarne letake s sporedom jutrišnjih prireditev.

Društvo visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev priredi v ponedeljek, 13. junija za svoje člane iz družinskih članov družabni večer v vseh prostorih Kluba kulturnih in znanstvenih delavcev v Wolfovi ulici št. 1-III. Po predavanju tov. dr. Julija Felaherja: Koroška v besedi in sliki, in kratkem glasbenem programu prosta zabava. Začetek točno ob 20.30.

Obiščite razstavo šolskih in domačih del risarsko-slikarske sekcije KPD »Ivan Rob« v Mali dvorani kina »Unions« od 9-12 in od 14-19.30.

Ljubitelji lepote in lepe fotografije, ogledajte si IV. republiško razstavo slovenske fotografije, ki jo je priredila Foto-kinomatografska zveza Slovenije v počastitev 10-letnice osvoboditve. Razstava, ki je okusno urejena in ne zaostaja za prvostavnimi mednarodnimi razstavami, saj sodelujejo najboljši slovenski fotomateriji, je v Jakopičevem paviljonu, odprta do 12. junija dnevno od 9-12, - šole in ustanove, kakor tudi izletniki, ki se nahajate v Ljubljani, ne opustite prilike in ogledajte si razstavo. Skupinski obisk! Imajo popust.

Lovska zveza obvešča lovsko družino, da kupuje smrad, in sicer po 175 din za kilogram franko železnika postaja Ljubljana ali Klavnicna v Ljubljani.

Brez preparata za čiščenje maževe »FLEX« ne sme biti nobena gospodinja. Zajemčeno tiskanim neškodljiv, nevnetljiv in ekonomičen je samo »FLEX«.

Poročili so se v Ljubljani

dne 11. junija 1955 Treven Jožef, delavec, in Oblak Franca, delavka; Rimljani, kitar, in Urbanec Angela, nameščnica; Adamič Miroslav, gostničar, in Pavlin Marija, delavka; ing. Čelešnik Stefan, letal. ing., in Badjura Olga, bančna uradnica; Znidarski Adolf, kroj. pomočnik, in Kokalj Marija, tkalka; Kočvar Rudolf, abs. ekonomije, in Markelj Stanislava, uslužbenka; Kos Leopold, mizarški pomočnik, in Mramor Antonija, delavka; Lever Ivan, mehanik, in Bergant Marija, delavka; Skof Franc, mizarški pomočnik, in Bergant Franciška, delavka; Mahkovič Janez, delavec, in Bratun Franciška, delavka; Zivadinović Svetislav, kemik in Loborec Božena, uradnica; Zganjar Franc, zidar, in Nogreč Alojzija, vrtna delavka; Zupan Albert, avtomehaničar, in Piki Milena, uslužbenka; Svet Boris, uslužbenec, in Nele Franciška, študent; Mustar Jožef, oficir JLA, in Cucek Viktorija, uslužbenka; ing. Zalokar Stojan, in Gorican Olga, abs. astronomije; Cik Janko, elektromehaničar, in Kumše Regina, delavka; Zoran Stjepan, delavec, in Jambršek Marija, delavka; ing. gozdar, Koren Jože in upravnik muzeja Beran Vlasta.

ŠAH

Da bi nadomestili češke in madžarske mojstre, ki so odpovedali udeležbo na mednarodnem šahovskem turnirju v Ljubljani, so prireditelji povabili letošnja prvaka Poljske in Bolgarije. Bolgarska šahovska zveza je večeraj potrdila udeležbo svojega prvaka Padevskega, s katerim ni prispel v Ljubljano tudi njegov sekundant mednarodni mojster Cvetkov. Do sedaj so prijaviteli svojo udeležbo še: Stahlberg, dr. Paoli, Robatsch, Kieninger, Golombek. Pričakujejo še prijave Pilnika in Panna ter prvaka Poljske, eventualno pa tudi dveh sovjetskih velemojstrov. Od domačih moštrov se bodo udeležili turnirja: Matanovič, Gligorič, Udovčić, Nikolac, Bogdanovič, Pirc, Puc, ing. Vidmar ml. in Z. Gabrovšek. Niso pa izključeno nekatero okrepitve.

Finalno tekmovanje letošnjega VII. sindikalnega moštvenega šahovskega prvenstva Slovenije bo od 15. do 19. junija na Pohorju. Prireditelja Republiški svet sindikatov in šahovska zveza Slovenije sta povabila na turnir 24 moštev iz Ljubljane, Maribora, Celja, Kočevja, Novoga mesta, okraja Sezana in Trbovelj. Naslov prvaka brani moštvo direktorije PTT

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE LJUBLJANA TITOVA 50 OGLEJTE SI I. MEDNARODNO RAZSTAVO PREDELAVE IN UPORABE LESA OD 4.-13. JUNIJA 1955

DNEVNE NOVICE

KONCERTI

»Zeleni« abonma ima svoj zadnji koncert dne 13. junija 1955 ob 20.15. Koncert bo dirigiral Lovro Matačić, kot solist bo nastopil gost dr. Werner Tripp iz Graza.

Dne 17. junija bo imel »rdeči« abonma svoj zadnji koncert, na katerem bo sodelovala operna pevka Vanda Gerlovič, ki bo pela R. Straussove pesmi ob spremljavi orkestra. Dirigiral bo Samo Hubad. Ostali program bo obsegal dela Primoža Ramova, Mauricea Ravela in Mozartovo 35. simfonijo v D-duru. - Preostale vsotopnice so na razpolago pri dnevnih biagajih Slovenske filharmonije.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Nedelja, 12. junija ob 20.30: Linhart: »Matiček se ženi«. V okviru III. ljubljanskega festivala. (Predstava bo v novem etnem gledališču pri Križankah, ob slabem vremenu bo predstava ob 21 v dramskem gledališču.)

Ponedeljek, 13. junija ob 20: Galsworthy: »Okna«. Abonma S. Torek, 14. junija ob 20: Galsworthy: »Okna«. Abonma K.

Sreda, 15. junija ob 20: Hellman: »Dečliška ura«. Abonma A. Četrtek, 16. junija ob 15.30: Matković: »Na koncu poti«. Abonma Petek II popoldanski.

ob 20: Galsworthy: »Okna«. Abonma G. Petek, 17. junija ob 15.30: Matković: »Na koncu poti«. Abonma Petek I popoldanski.

ob 20: Galsworthy: »Okna«. Abonma T. Sobota, 18. junija ob 20: Matković: »Na koncu poti«. Abonma D. Nedelja, 19. junija ob 20: Krleža: »V agoniji«. Izven in za podelželje.

Obvestilo abonement dramskega abonmaja reda Petek II popoldanski. Da bi mogla Drama do konca junija odigrati vse obvezne predstave tudi za abonente stalnih abonmajev red Petek I in red Petek II, ki sta vezana na petke popoldne, bo zadnji dve predstavi, ki jih še dobi v tej sezoni red Petek II, uprizorila ob četrtnih popoldnih. Prva predstava za red Petek II bo v tem tednu v četrtek, 16. junija ob 15.30: »Konec poti«, naslednji četrtek, 23. junija ob 15.30 pa »Okna«.

OPERA

Nedelja, 12. junija ob 20: Smetana: »Prodana nevesta«. Izven in za podelželje. Ponedeljek, 13. junija: Zaprt.

Torek, 14. junija ob 20: Balet: R. Strauss: Nekdanje svečanosti; Stravinski: Lisica Zvitorekovi; Gotovac: Simfonično kolo. Abonma red B. Sreda, 15. junija ob 20: Mozart: »Don Juan«. Gostovanje Vladimirja Beniča, dirigenta ruske Opere. Abonma red H.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža Nedelja, 12. junija ob 20: Plaut: »Dvojčka«. Izven. Torek, 14. junija ob 20: Igor Torkar: »Pisana žoga«. Abonma red Torek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 17. junija ob 20: Igor Torkar: »Pisana žoga«. Abonma red Petek. Vstopnice so tudi v prodaji. Sobota, 18. junija ob 20: Jota van Druten: »Grlice glas«. Izven. Zadnjič.

Nedelja, 19. junija ob 20: Norman Krasna: »John v zagreb«. Izven. Zadnjič.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom Nedelja, 12. junija ob 16: Schiller-Zupancič: »Marija Stuart«, tragedija. Gostovanje M. Sarčeve. - Popoldanska predstava. Zadnjič.

ob 20: Dobričanin: »Skupno stanovanje«, komedija. Večerna predstava. Na nedeljsko poslednjo popoldansko uprizoritev »Marije Stuart« v letošnji sezoni opozarjamo vse obiskovalce, ki pri zadnji predstavi te igre niso dobili vstopnic. V nedeljo zvečer ob 20 bo spet uprizorjena Dobričaninova komedija »Skupno stanovanje«. Prihodni teden bo po daljšem predelku na splošno željo uprizorjena spet veseloigra »Kam iz zagreb« in pa spevoigra »Naj bo stara ali pa mlada«. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 39-860.

PREDAVANJA

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov LRS prireja v torek, dne 14. junija 1955 predavanje ing. Uglješa Subotiča, docenta Tehnične fakultete Univerze v Sarajevu, z naslovom »Proga Sarajevo-Ploče, problem projektiranja in gradnje«. Predavanje bo ob 20 v fizikalni predavalnici univerze, vhod iz Gosposke ulice.

Slovensko zdravniško društvo vabi vse tov. zdravnike in medicinske višjih semestrov na predavanje akad. prof. Franja Kozoj, predstojnika Dermatovenerološke klinike v Zagrebu: »Dermatoterapija praktičnega zdravnika«. Predavanje bo v petek, 17. junija ob 19.30 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani.

NAZNAJAMO VSEM ŽALOSTNO VEST, DA JE NENADOMA UMRL ČLAN NAŠEGA KOLEKTIVA JOŽE LEDNIK POGREB BO V PONEDELJEK, 13. JUNIJA 1955, NA MESTNO POKOPALIŠČE KOLEKTIV KOVINSKEGA PODJETJA - CELJE

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE »PROJEKT« - KRANJ poziva vse delavce in uslužbence da v roku 30 dni uveljavijo svoje terjatve do plač iz dobička za leto 1954 Pismene ali ustmene zahteve sprejema uprava »PROJEKTA«, KRANJ, Jezerska c.

ŠOLSTVO

Uprava Industrijske steklarske šole v Rogški Slatini razpisuje v letu 1955-56 vpis učencev za študijske naslednje poklice: steklopihala, stekloobrusilca, stekloslikarja. Lastnorčno napisano prošnjo je treba priložiti zadnje šolske spričevalno, izpisek iz rojstne matične knjige, zdravniško spričevalo, življenjepis, potrdilo o imovinskem stanju. V pravi mora kandidati navesti, če želijo študirati v internatu. Učna doba traja 3 leta. V času šolanja prejemajo učenci mesečno nagrado v I. razredu 1500 din in v II. razredu 2000 din, če stanujejo izven internata. Učenci, ki se oskrbujejo v internatu, plačajo za vzdrževalno 2000 din mesečno, za nagrado pa razpolaga šola. Učenci se nagradijo po učnem uspehu. Odične in socialno šibke bo Steklarna Piran sprostil vzdrževalne. Prošilci morajo imeti kandidati za vsjo šolsko izobrazbo (3-4 razrede nižje gimnazije), in ob letih pogojih partijskega študija. Vsi prijavljeni bodo pred sprejemom preizkušeni, kandidati se posebej iz pisanja. Pouk se začne 1. septembra. Učenci bodo dodeljeni šolam in Piranu, kjer bodo po dovršenem šolanju zaposleni. Prijave pošiljate do 30. junija na upravo steklarske šole, Rogška Slatina.

o dovršeni nižji šoli (pogoji 3 ali 4 razrede gimnazije ali 8-letka), potrdilo o premoženjskem stanju, kratak življenjepis (navesti socialno stanje staršev, število otrok, udeležba v raznih kulturnih in športnih aktivnostih). Navedite imena in naslove vseh priloženih listin se ne bodo upoštevale. V prošnji je treba navesti točen naslov in zadnje želeniško postajo ter poklice, za katerega se želi kandidati učiti. Prošilci naj tudi navede, če želijo študirati v Domu. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja tri leta. Po končanem šolanju se učencem dodeli služba v železniških podjetjih. — Ravnateljstvo šole.

INDUSTRIJSKA ŠOLA »LITOSTROJ« LJUBLJANA
bo vpisovala učence v I. razred za šolsko leto 1955-56 v dneh od 1. junija dalje, vsak dan (razen nedelje) od 8 do 12 za poklice: livar, modelni in strojarski, ki bodo študirali v internatu, pa morajo priložiti tudi prijavo za sprejem v internat. Vzdrževalna v internatu stane 3500 din mesečno. Vse ostale informacije lahko dobiti od uprave šole pisмено ali telefonično na št. 21-810 do 21-819, interno 417.

Razpis študijski svet za prosveto in kulturo OLO Celje razpisuje za šolsko leto 1955/56 študijske študij na spodaj navedenih šolah:
a) Višja pedagoška šola (sledede skupine) matematika — fizika 3, angleški — slovenski jezik 4, glasba — slovenski jezik ali zgodovina 4, risanje — ročna dela 4, defektologija — ortopedagogika 1. — Prirodoslovno — matematična filozofska fakulteta; matematika — fizika 2, slovenski jezik 2, c) Ekonomska fakulteta: 3. zik 2. — d) Pravna fakulteta: 4. — e) Medicinska fakulteta: 5 (za splošnega zdravnika 1, za zobozdravnika 2 in za preventivo 2). — f) Farmaceutvska fakulteta: 5. — g) Veterinarska fakulteta: 2. — h) Višja šola za medicinske sestre: 5. — h) Višja strokovna šola za socialne delavce: 2.
Srednje strokovne šole: a) Učiteljske: 10. — b) Ekonomska srednja šola 6. — c) Srednja medicinska šola: 6. d) Srednja farmacevtska šola: 4. — e) Srednja zobozdravniška šola: 3. — f) Srednja glasbena šola: 4. — g) Srednja vzgojiteljska šola: 2. — h) Administrativna šola: 4. — i) Šola za bolničarje: 5. — j) Habiliška šola: 5. — k) Šola za sanitarne tehničke: 4. — l) Šola za zobne instrumentarke: 4.
OLO Celje, Svet za prosveto in kulturo, bo podeljeval študijske študijske študije in prosičevih materialnih razmer je vložiti pri Svetu za prosveto in kulturo OLO Celje do zaključno 15. julija 1955. K prošnji je priložiti potrdilo o premoženjskem stanju, potrdilo o študijskem uspehu (spričevalo v overovljenem prepisu) ter mišljenje mladinske oziroma študentske organizacije. Stipendisti, ki imajo že sklenjene pogodbe z OLO SPK, naj ne vlagajo ponovnih prošni, ampak naj predlože samo obvestilo o položnih izpitih na fakultetah, iz srednjih strokovnih šol pa prepise spričeval.

RAZPIS
za sprejem učencev v grafično stroko
Združenje grafičnih podjetij Jugoslavije, sekcija za LR Slovenijo, sporoča, da bo vpisovanje učencev za podjetja grafične stroke od 15. junija do 17. julija 1955.
Vpisovanje bo vsak dan od 7. do 14. ure v prostorih sekcije Zdrženja v Ljubljani, Trg Osvobodilne fronte 14/IV.
Pogoji za sprejem vjenecv:
4 razredi nižje srednje šole, fizično in duševno zdrave, uspešno opravljeni sprejemni izpit iz slovenščine, matematike in risanja (na Zdrženju).
Pri vpisu je treba predložiti lastnorčno pisano prošnjo, zaključno spričevalo nižje srednje šole.
Prošilci za tiskarne v Celju, Mariboru in Kranju naj vlagajo prošnje direktno na podjetja.
Sinovi borcev NOV imajo po uspešno opravljenem izpitu prednost za sprejem v uk.
Združenje grafičnih podjetij Jugoslavije, sekcija za LR Slovenijo

Ravnateljstvo železniške industrijske šole, Ljubljana-Siška, razpisuje sprejem učencev v šolskem letu 1955/56 za študijske naslednje poklice: strojarski, stekloobrusilski, stekloslikarski. Kandidati morajo predložiti ravnateljstvu šole lastnorčno napisano prošnjo, kolkovano s kamele do 3. julija 1955. Prošnji je priložiti: potrdilo o državljanstvu, izpisek iz rojstne knjige (starostna doba od 14.—17. leta), šolsko spričevalo. — Ravnateljstvo šole.

Tajništvo
Sveta za prosveto in kulturo OLO Celje

Ljudski odbor mestne občine Izola, okraj Koper
RAZPISUJE
sledеча delovna mesta:
V UPRAVI LJUDSKEGA ODBORA MESTNE OBČINE:
referenta za prosveto in kulturo — pogoj popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse v prosvetni stroki. V poštev pridejo tudi učitelji;
referenta za statistiko in evidenco — pogoj popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse v statistični stroki;
načelnika tajništva za gospodarstvo in komunalne zadeve — pogoj ekonomist z najmanj 10-letno prakso v gospodarstvu;
referenta za obrt — pogoj popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse v gospodarstvu;
gradbenega tehnička — pogoj najmanj 5 let prakse;
finančnega inšpektorja — pogoj po uredbi;
tržnega inšpektorja — pogoj po uredbi;
strojejsko, po možnosti z znanjem stenografije.

ZA OBRATNE OBRATE DRUŽBENEGA SEKTORJA:
mizarskega mojstra za upravnika mehanične mizarske delavnice;
ključavničarskega ali instalaterskega mojstra za upravnika ključavničarsko-instalaterske delavnice;
pletilskega mojstra za upravnika pletilske delavnice;
7 upravnikov gostilne — pogoj: kvalificiran gostinca z večletno prakso in najmanj nižjo srednjo šolo.
Plače: za uslužbence v upravi po uredbi in dopolnilna plače; za ostale pa po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru.
Družinska in samska stanovanja zagotovljena.
Prošnje z življenjepisom ter opisom dosedanjega službovanja je poslati na tajništvo LOMO Izola najkasneje do 25. junija 1955.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION« Francoski film

»Gospod Ripois«

Tednik: Filmske novosti št. 23. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja angleškega filma Tihotapci. — V glavni vlogi Gerard Philippe. Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje za matinejo pa od 8 dalje.

KINO »KOMUNA« Ameriški film

»Protiletalska zaščita«

Tednik: Filmske novosti št. 23. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Stan Laurel in Oliver Hardy. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 8 dalje.

KINO »SLOGA« Nemški film: »Tromba«

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Rene Dalgien in Angelika Hauff. Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 8 dalje.

KINO »SOCA« Angleski film: »Tihotapci«

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Stan Laurel in Oliver Hardy. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 8 dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD« Angleski film: »Tihotapci«

Tednik: Filmske novosti št. 23. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Stan Laurel in Oliver Hardy. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 8 dalje.

LETNI KINO »DOM JLA« Brazilski film: »Razbojniki«

Tednik: Filmske novosti št. 23. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Stan Laurel in Oliver Hardy. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 8 dalje.

LETNI KINO »PARTIZAN« Premiera ameriškega barvnega filma »Lahko je ljubiti«

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Stan Laurel in Oliver Hardy. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 8 dalje.

JESENICE: »RADIO« Angleski film: »Vidim mračnega tujca«

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Stan Laurel in Oliver Hardy. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 8 dalje.

KINO »TRIGLAV« Ameriški film

»Stalag 17«

V glavni vlogi William Holden in Don Taylor. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Stan Laurel in Oliver Hardy. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 8 dalje.

KINO »ŠIŠKA« Ameriški film

»Titanik«

V glavni vlogah Clifton Webb, Barbara Stanwyck in Robert Wagner. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Stan Laurel in Oliver Hardy. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 8 dalje.

UPRAVNI ODBOR POSAVSKIH RUDNIKOV SVINCA, CINKA IN BARITA — ŠKOPLJICA

RAZPISUJE
po členu 95 uredbe o ustanavljanju podjetij (Uradni list FLRJ št. 51-424/53)

mesto samostojnega knjigovodje(kinje)

Pogoji: Ekonomska fakulteta s 3-letno prakso ali srednja šola s strokovnim izpitom in 5-letno prakso kot samostojni računovodja. — Plača po tarifnem pravilniku.
Ponudbe z navedbo dosedanje prakse in zaposlitve pošljite do 26. junija 1955 na upravo rudnika.

Nadalje sprejmemo:

1) finančnega knjigovodjo(kinjo)

z najmanj 3-letno prakso v knjigovodstvu in ustrežajočo šolsko izobrazbo;

2) materialnega knjigovodjo(kinjo)

z ustrežajočo šolsko izobrazbo in 3-letno prakso v vodenju materialnega knjigovodstva;

3) blagajnika(čarko)

za vodenje evidence in ostalih del v knjigovodstvu s 3-letno prakso ter ustrežajočo šolsko izobrazbo.

Pod navedbo točke 1—2 in 3 je plača po tarifnem pravilniku. — Vse ponudbe z navedbo dosedanje zaposlitve in prakse je poslati na upravo rudnika do 26. junija 1955. — Nastop službe s 1. julijem 1955 ali najkasneje 1. avg. 1955.

Ker se pa po sklepu upravnega odbora rudnika zaradi širše perspektive razvoja obrata Sitarjevce preseli uprava rudnika s 1. avgustom 1955 v Litijo, iščemo uslužbenca za nova razpisana mesta iz tega okoliša.

Pripominjamo pa, da rudnik za sedaj ne razpolaga s svojimi stanovanji in se bodo morali uslužbenci voziti z vlakom, zveze so ugodne iz vseh smeri.

Reflektanti naj vložijo prošnje pisмено ali ustmeno na upravo rudnika v Škofljici.

2167

Protiperonosporna služba

Poročilo za dne 11. junija 1955

Srednja dnevna temperatura se je včera gibala med 16 in 18 stopinj Celzija, na Primorskem pa med 18 in 21 stopinj. Deževalo je po vsej Sloveniji, razen v okolici Kopr. Največ dežja je padlo v Ajdovščini, 44,0 mm. V okolici Vipolž in Smarja pri Sežani je med dežjem padala toča.

N a p o v e d : Opozarjamo vinogradnike Primorskega sektorja, da takoj začnejo z drugim škropljenjem. Do vključno 12. junija naj bodo poškropljeni vinogradi v okolici Kopr. Izole in Skočjana pri Kopru.

Do vključno 13. junija naj bodo poškropljeni vinogradi v okolici Črna Kala in Kubeđa.

Do 14. junija naj poškrope vinograde v okolici Sempetra pri Gorici in v vseh Gorških brdih.

Do 15. junija naj bodo poškropljeni vinogradi v okolici Ajdovščine, Temnice, Komna, Lož pri Vipavi in Smarja nad Koprom.

Povsod, kjer je med 10. in 11. junijem padala toča, začnite takoj z drugim škropljenjem.

Ponovno vas opozarjamo na kvadratno škropljenje, posebno na splošni strani listov.

Uprava hidrometeorološke službe in Kmetijski inštitut

PRODAMO:

elektromotor

z reduktorjem, znamke »Siemens - Schuhaert« — tip R 6-2672-6 B, 3 k, zvezda 6000 V, 24,4 A, 190 kW, obr. 966/m, 50 per/s, cos — 0,84;

električne škarje

novce, za rezanje pločevine do 2 mm debeline, 50 cm širine in poljubne dolž., znamke »Mead Morrison«;

stružni avtomat

za les, znamke »Hempel«;

stroj za brušenje

okroglih palic, nov, kompletan;

vrtalni stroj za les

nov, devetstvaj;

veržni rezkar

tesarski, znamke »Festo«.

Ogled strojev vsak dan v »Kombinatu lesne industrije« Logatec

2166

Prodamo

dve kompletni Francisovi turbini

novi — od 18 in 6KS

VALJČNI MLIN — ČRET 1 — CELJE

C 192

TOVARNA USNJA »STANDARD« — KRANJ

razpisuje mesto tehničnega vodje

Pogoji so tilie: inženir kemije s 5 let prakse v usnjarski industriji; usnjarski tehnik z 10 let prakse v usnjarski industriji ali usnjarski strokovnjak s 15 let prakse v usnjarski industriji.
Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe pošljite do 30. junija t. l. upravnemu odboru tovarne.

K 169

ZDRAVILIŠČE DOBRNA

RAZPISUJE sledеча delovna mesta:

ZDRAVNIKA GINEKOLOGA

interesna zdravniška splošne prakse ima možnost specializacije za ginekologijo;

MEDICINSKO SESTRO

z najmanj enoletno prakso;

BOLNIČARKO

z najmanj triletno prakso.

Osnovna plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku. — Prošnje je vložiti na upravni odbor Zdravilišča Dobrna.

2165

PRODAMO

industrijski sesalec za prah

s trofaznim motorjem, podpritisak 300 VS mm

Naslov v oglasnem oddelku »Ljudske pravice«

2166

Lovrenc na Pohorju (500 m) planinsko letovišče,

klimatsko zdravilišče in lepa izletniška točka, v osrčju vedno zelene Pohorja, vabi odihla in razvedrila potrebne.

»PENZION IN RESTAVRACIJA POHORJE«

(prej Büttner) — vas vljudno vabi.

Celodnevni penzion z dobro in izdatno hrano 500 din za osebo. — Počastite nas s svojim obiskom in potrdili se bomo, da vas zadovoljimo.

Kolektiv gostinskega podjetja Lovrenc na Pohorju

2153

Ugodno prodamo

hidravlično stiskalnico

1800 ton — brez črpalke

»TESNILKA« — tovarna tesnil in plastičnih mas MEDVODE — Telefon 21

2098

OBŠČITE sejem mednarodnega pomena

V LESKOVCU od 17.—24. VI. Razstavljajo proizvajalci in predelovalci tekstila in strojev, tako iz države kakor tudi iz inozemstva. — Na železnici 25% popust.

IZLET V GORSKI SVET

Iz Celja, ki leži na najnižji točki Spodnje Savinjske doline, je do Smartnega ob Paki urovožnje z vlakom. Kakih 25 kilometrov dolga Savinjska dolina, skozi katero drži železnica in

tudi s 17 privatnimi sobami za 50 ljudi.

Radmirje ima dragoceno baročno zakladnico. Vas je ob križišču cest v Gornji Grad, Mozirje in Ljubno. Na tem območ-

Ljubno sodi med najlepša naselja v Sloveniji. Leži 450 m nad morjem in ima prelepo okolico. Izletniki in turisti se radi ustavljajo v prijazni vasi, ki je znana tudi po dogodkih v narodnoosvobodilni borbi. Prikupna gostišča »Pri Češpovcu«, »Pri Lesjaku«, »Pri lovcu« in prehodno gostišče »Na trgu« imajo skupno zmogljivost za 150 gostov. Na razpolago je tudi 7 sob ter 32 sob v privatnih stanovanjih, skupaj 56 postelj. S privatnimi sobami razpolaga Turistično društvo v Ljubnem ob Savinji.

Kmalu nad Ljubnim se prične romantična dolinska soteska gornje Savinje, ki vodi v Logarsko dolino. Na tej poti leži ob sotočju Lučnice in Savinje prav tako slikovito naselje Luče (520 metrov nadmorske višine). Izleti v območje Raduhe, Korošice, Podvolovjeka, dalje znamenitega Robanovega kota, Dleskoveške planote ter kopače v Savinji ali Lučnici, so privlačnost za številne letovišarje in turiste. Kdor ljubi mir in čist gorski zrak se bo prav gotovo predal objemu Savinjskih Alp. — Nedaleč od Luče je tudi znamenita 15 metrov visoka skala — Igla.

Luče imajo penzionsko gostišče »Ojstrica«, s kuhinjsko zmogljivostjo za 50 oseb; ima tudi 6 sob s 14 posteljami. »Raduha« ima zmogljivost za 60 oseb ter

Logarska dolina

Dejavnost Gostinske zbornice

Gostinska zbornica za področje obeh dolin združuje 76 članov ter jim pomaga reševati naloge v gostinstvu in turizmu. Naj omenimo poleg stalne organizacijske skrbi tudi izdatno

ciranih moči. Gostinci so obiskovali razne tečaje. Skupaj z Gostinsko zbornico v Celju je priredila Zbornica iz Smartnega ob Paki tečaj za poslovodje gostišč; le-tega se je udeležilo 15

vanje — leži v višini 1400 metrov krnica Okrešelj, ki jo obdajajo severna ostenja Brane, Turške gore, Križa, Rink in južne stene Mrzle gore. Kraj je izhodišče za Olševo, Matkov kot in Okrešelj in je sploh turistična privlačnost za letovišarje vseh vrst, izletnike, planince in alpiniste.

Predvojnega turističnega razmaha Logarska dolina še ni dosegla. Med vojno je okupator požgal 5 hotelov in šele 1953 je Planinsko društvo Celje odprlo prvo turistično postojanko »Planinski dom«. Hotel ima 35 sob — blizu 100 ležišč, v dependansi pa 8 sob s 30 posteljami. Na razpolago je velika jedilnica za 150 gostov. Dnevna oskrba je 600 din, člani PD imajo 50 din popusta. Hotel »Sestre Logarjeve« ima 8 sob s 16 posteljami. Zmogljivost kuhinje je za 60 ljudi, oskrba 400 do 450 dinarjev. Razen naštetih, je tu še manjše gostišče »Plesnik«. V Logarski dolini, blizu »Planinskega doma«, nameravajo postaviti Zadrugi počitniški dom, ki bo imel poleg sob še društvene prostore.

Soštanjsko — Velenjska kotlina nima večjih turističnih postojank, kot smo jih na primer srečali v Zgornji Savinjski dolini. Poleti je najbolj privlačna izletniška točka Velenjsko jezero — pridobitev novejšega časa. Jezero je primerno za vse vrste vodnega sporta. Tudi ribiči pridejo na svoj račun. V neposredni bližini Velenjskega jezera je za obiskovalce na razpolago 11 weekend hiše; v vsa-

Luče

materialno in strokovno pomoč, ki jo posreduje Zbornica. Za manjša obnovitvena dela v gostinstvu daje združenje brezobrestne investicijske kredite, odplačljive v treh letih. Naku-

gostinskih delavcev iz gornje-savinjskega območja. Sedem gostincev iz teh krajev obiskuje Gostinsko šolo v Ljubljani, nekateri od teh pa dobivajo celo štipendije. Gostinske zbornice Smartno ob Paki.

Vsako leto priredi Zbornica za svoje članstvo strokovne izlete in ogled večjih turističnih in gostinskih razstav. — Kolikor je mogoče, si soštanjka Gostinska zbornica prizadeva urediti tudi 10-letni turistični načrt. S turističnimi in planinskimi društvi iz posameznih krajev je bilo vzpostavljeno večje sodelovanje, ki zelo koristi turizmu v teh krajih. Omenjenim organizacijam je Zbornica dala tudi denarno pomoč v skupnem znesku pol milijona dinarjev.

Res, da so v zgornji savinjski in soštanjko-velenjski kotlini še marsikje nereseni problemi, saj so med vojno bili važnejši gostinski objekti do temeljev porušeni, se vendar zaupanja lep napredek. Skrb za izboljšanje osnovnih pogojev turizma v teh krajih je nedvomno tudi ena najvažnejših nalog Gostinske zbornice. Le-ta pa je doslej v glavnem prispevala lepe deleže k skupnim naporom za obnovo turizma.

FOTO PELIKAN — CELJE

Mozirje

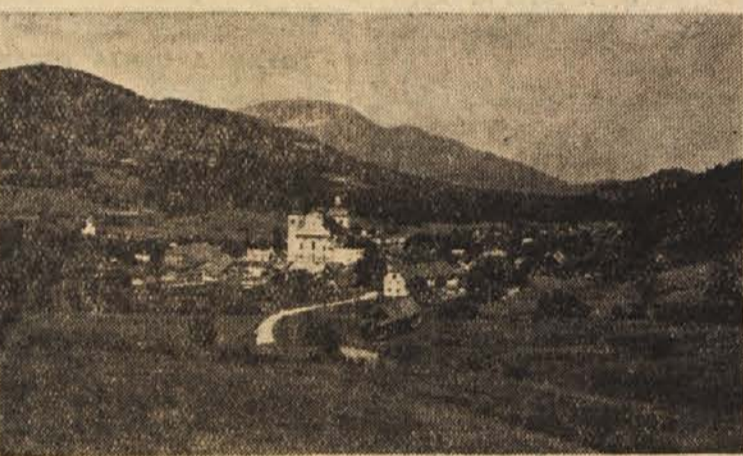
moderna savinjska magistrala, je svojevrstno zanimiva. Več kot 1500 hektarov skrbno obdelanih hmeljskih nasadov dobesedno krasijo bogato dolino ter zato upravičeno nosi ime »dolina zelenega zlata«. Tod je tudi edinstvena zgodovinska znamenitost — rimska nekropola v Sempetru v Savinjski dolini.

Torej, namenili smo se v Zgornjo Savinjsko in Saleško dolino. — Smartno ob Paki, kjer stoji novo, a hkrati eno najlepših železniških postajnih splotij v naši ožji domovini, je glavno izhodišče v čudovit gorski svet z mnogimi turističnimi postojankami, v svet poln privlačnih naravnih lepot. Iz Smartnega ob Paki so dnevno dopoldne in popoldne avtobusne zveze z najvažnejšimi kraji Zgornje Savinjske doline, tudi za Logarsko dolino.

V Smartnem dobro skrbijo za okrepčilo prehodnih gostov. Tu so tri gostišča, in sicer: gostišče »Pri kolodvoru« (ima tudi 1 sobo), gostišče »Na križišču« (4 sobe — 6 postelj) ter točilnica »Pri grozdu«. — Ob izhodu v Mozirsko planino je priljubljeno zasebno gostišče »Mihelc«, v Gorenju pa gostišče »Pri Srebrtuc«. Za pod zob in žejno grlo je vsega dovolj!

Da vam gostilne lahko postrežejo z raznovrstnim pijačami, skrbi Trgovina z vinom v Smartnem ob Paki. Podjetje zalaga gostišča z dobrim in izbornim vinom, z žganimi pija-

ju so gostišča »Pri pošti« (3 sobe — 6 postelj), točilnica »Planinka«, v Okonini gostišče »Kolenec«, gostišče »Savinjčan« v Rečici ob Savinji (4 sobe — 6 postelj). V Kropi je gostišče »Pri Friclu«, Kolarje — gostišče »Dretac«, v Nazarju »Nazarje« ter restavracija »Savinja« z le-

Gornji grad

pim vrtom. Točilnice so tudi v Bočni in Smartnem ob Dreti.

Obdan s starimi gozdovi in visokimi gorami (Menina planina, Rogatec, Črnilec itd.) leži 454 m nad morjem Gornji Grad. Starodavni trg je manjši letoviški kraj s številnimi zgodovinskimi spomeniki. Izleti so možni v razne smeri sredogorja

8 sob s 16 posteljami. Tod imajo še točilnico brezalkoholnih pijač »Berginec«, v bližini pa je še gostišče »Kmetijske zadruge«, med Lučami in Ljubnim pa prehodno gostišče »Strugec«. Dnevna oskrba je 400 do 450 din.

Zadnja turistična postojanka na poti v Logarsko dolino je Solčava (660 m). Vas je bila med vojno porušena in tako so bili prizadeti tudi turistični objekti. Šele pred nedavnim je bil zgrajen trinadstropni hotel »Rinka«, kjer gostinski lokal že obratuje. Kuhinjska zmogljivost je za 200 ljudi. Hotel ima 19 sob za približno 50 ljudi, vendar še niso opremljene. Vse kaže, da bo sredi letošnje sezone tudi to uresničeno. S tem bo Solčava precej pridobila v turističnem pogledu. — Penzionsko gostišče »Rogovilec« ima zmogljivost za 60 oseb, poleg tega ima tudi 22 sob s 34 posteljami. V obeh stane dnevna oskrba 450 do 500 dinarjev.

Poslednji kilometri poti. Avtocesta se vije ob razpenjenih valovih bistre Savinje, dokler ne doseže cilja — Logarsko dolino. O biseru visokohriških letovišč Slovenije lahko povečeno mnogo, mnogo. Logarska dolina leži na višini 750 metrov, dolga je 10 kilometrov in mestoma široka tudi do 800 metrov. Pred približno 100 leti so dolino prišli občudovati prvi obiskovalci, šele pozneje je zaslovela daleč preko meja. Francoski prirodoslovec Ami Boue je trdil, da se ta dolina po svoji razkošni lepoti lahko kosa edinole z znano dolino Cirque de Gavarnie v Pirenejih.

Dno doline pokrivajo temni gozdovi in pisane sončne trate ter bogato vodovje Črne, Savne in Jezere. Zeleni smaragd obdajajo sive skale, na najvišjih vrhovih pa se blešči snežna odeja. Na koncu doline — zibelke Sa-

Velenjsko jezero

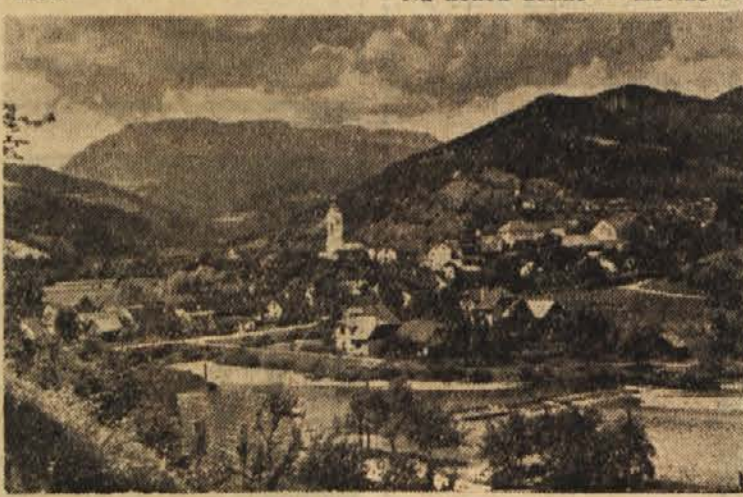
čami in brezalkoholnimi pijačami.

Pojdimo naprej.

Od Smartnega ob Paki pa do Logarske doline je več pomembnih turističnih postojank. Vseh naravnih lepot v njihovi okolici ne bi nadrobno opisovali, kajti tudi najboljši opis le-teh ne more prikazati take, kot jih je ustvarila narava.

Za gorskim masivom Dobrovlje, ki oddaja Zgornjo od Spodnje Savinjske doline, leži trg Mozirje (347 metrov nadmorske višine). Nekoč je kraj slovel kot eno najbolj priljubljenih letovišč. — Sedaj se turizem spet obnavlja.

Mozirje ima lepo lego, njegova čudovita okolica pa je primerna za krajše in daljše sprehode. Naokoli so lepi razgledi na Podgolte, Golte, Dobrovlje, Tolsti vrh, na Menino itd. Tu je tudi naravno kopalnišče. Nedaleč, na Mozirski planini, je privlačna in zelo priljubljena izletniška točka — Mozirska koča. Mozirje ima več gostišč. Penzionsko gostišče »Pri pošti« ima zmogljivost za 100 ljudi, razen tega ima 3 sobe — 6 postelj. Dnevni pension je 450—500 din. Gostišče »Gruda« ima 3 sobe — 6 postelj, zmogljivost kuhinje je za 20 oseb. Prav tako so še gostišča »Pod Mozirsko Planino« z dvema sobama, »Pod lipa« in »Pod celinami«. Slaščičarna v Mozirju nudi tudi brezalkoholne pijače in sladolede. Turistično društvo v Mozirju razpolaga

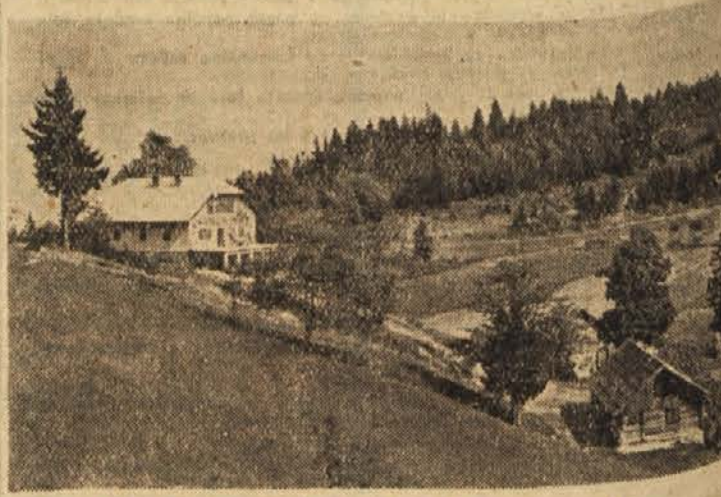
Ljubno ob Savinji

ki so 4 ležišča. Restavracija »Jezero« je za 100 ljudi, razen tega je tod še letni kino. V Velenju lahko obiščete še »Kolodvorsko restavracijo«, slaščičarno, bife »Pri Zofki«, v Saleku gostišče »Verdelc«, v Selu Salek »Pri kmetu«, ob izhodišču za Paški Kozjak gostišče »Nežac« ter postojanko PD Velenje na Paškem Kozjaku. — V Sentjanžu je gostišče »Delakorda«, v Sentilju »Pirhe«, Pesje: »Pri rudniku« in »Pri lipi« z 2 sobama. Družmirje ima gostišče »Pod klancem«. Soštanj ima novozgrajeno restavracijo »Paka«, pri glavnem objektu termoelektrarne, dalje gostišče »Pri mostu«, »Pri stari pošti«, »Pod gradom« in še gostišče z vrtom »Ograjšek«, kjer je vsako nedeljo tudi ples. V Topolščici je gostišče »Zaluberšek«.

Priljubljena izletna točka v okolici Soštanja je »Andrejev dom« — St. Vid nad Belimi vodami. Dom upravlja Planinsko društvo Soštanj. Za obiskovalce je na razpolago 35 postelj in skupna ležišča za 50 ljudi. Dnevni pension je 450 do 550 din.

Solčava

pili so tudi precej različnega porcelana in jedilnega pribora, vsega v vrednosti 2,5 milijona. Enako skrbi Zbornica za strokovno vzgojo gostinskih delavcev. Samo lani so usposobili 20 kvalificiranih in 15 polkvalifi-

Andrejev dom — St. Vid nad Belimi vodami

Tam gori na hribčkih...

Včasih so na hribčkih v okolici Radgone gospodarili tujci. Tisti čas se ni tako daleč. Naših hribčkov, kjer raste najboljša vinska trta in raste izborno vino, so se polastili takrat, ko je naša dežela gospodovala avstrijska cesarska krona. Po prvi svetovni vojni jim ni nihče kratil pravic, ki so si jih vzeli sami in proti volji naših ljudi, ki se v prejšnjih stoletjih niso mogli upreti avstrijski feodalni vladavini. Tako velikih posestev, da jih je pred vojno prizadela agrarna reforma, je bilo zelo malo; viničarji, ki so obdelovali manjše vinograde, pa so še naprej ostali najbolj izkoriščani.

nja Radgona že merilo 550 ha, vendar ne samih vinogradov, ker je bilo tudi precej polj in travnikov. Pri tej površini se je gospodarstvo ustalilo vse do leta 1953, ko se je spet močno povečalo.

Takoj po končani vojni je nastalo v okolici Gornje Radgone mnogo kmetijskih in vinogradniških gospodarstev in ekonomij, ki pa jih sedaj ni več. Mnoga so se po nekaj letih samostojnega gospodarjenja združila z drugimi. Vzroki, ki so narokovali združitve ali priključitve, so bili različni, največkrat pa so to bile težave pri gospodarjenju, ki so nekje imele izvor v neugodnih razmerah, drugje

Vinogradniško gospodarstvo Gornja Radgona

je rodnost vinogradov močno povečalo

Steklenec penecnega vina se morajo dobro zamašiti

Tujci beže z naših hribčkov

Sele narodnoosvobodilna vojna je prinesla novo življenje na naše hribčke v okolici Radgone. Tujci iz sosednje Avstrije, ki so pobrali domov in se niso upali več vrtniti. Sicer pa tudi nimajo kaj več iskati, kajti osem tistim, ki so se uveljavili v zatiranju zapovednih Slovencev in borcev za svobodo, je bilo premoženje zaplenjeno. Mnogi so sicer še sanjali o svojem povratku — toda v desetih letih so se lahko prepričali, da takega povratka ne bo nikoli več.

Novi Jugoslavi jim je črta la ose »pravice«, ki so bile pridobljene v škodo delovnih ljudi in slovenskega naroda. Zato je vsa posestva in vinograde, ki so jih njihovi lastniki uporabljali za zatiranje slovenskega žolja in izkoriščanje delovnih ljudi, nacionalizirala. Iz njih so bila ustanovljena državna gospodarstva. Tako je že leta 1945 nastalo Državno vinogradniško gospodarstvo Gornja Radgona. Hribčki so začeli dajati izborna vina tistim, ki jih obdelujejo.

pa so jih povzročali ljudje, ki jim je bilo zaupano gospodarjenje. Vinogradniško gospodarstvo je uspešno premagovalo vse objektivne težave. Ker je dobro gospodarilo, so mu dodeljevali še nova vinogradniška in kmetijska zemljišča. Med drugim so mu leta 1948 priključili tudi takratno Okrajno posestvo v Črešnjem, ki samo ni moglo premagovati vseh težav.

Veleposestvo

Vinogradniško gospodarstvo Gornja Radgona se je gospodarsko vedno bolj krepilo. Zato so ga v času, ko so se nekatere ponesrečene kmečke delovne zadruge reorganizirale ali likvidirale, čakale velike naloge. Zemljišča splošnega ljudskega premoženja je bilo treba obdelovati, ni pa bilo pogojev, da bi v oseh krajih ustanovili iz njih samostojna kmetijska gospodarstva ali ekonomije kmetijskih združenj. Ponudili so jih Vinogradniškemu gospodarstvu Gornja Radgona, ki jih je sprejelo, da bi s tem pomagalo razviti napredno kmetijsko proizvodnjo.

S prevzemom splošnega ljudskega premoženja od bivših kmečkih delovnih in vinogradniških združenj Črešnjecov, Negova in Janzev vrh so se zemljišča Vinogradniškega gospodarstva Gornja Radgona močno raztegnila. Sedaj so nekatera polja oddaljena od središča v Gornji Radgoni tudi do 20 km. Na tem področju so mu dodelili tudi zemljo, ki je bila nacionalizirana z zakonom o zemljiškem maksimumu in odpravi viničarskih odnosov, če so se bivši viničarji odločili za skupno obdelovanje dobljenih vinogradov. Površina gospodarstva je narasla na sedanjih 1450 ha.

Vinogradniško ali kmetijsko gospodarstvo

Sedanje Vinogradniško gospodarstvo Gornja Radgona je

Prvi zarodek velikega vinogradniškega gospodarstva

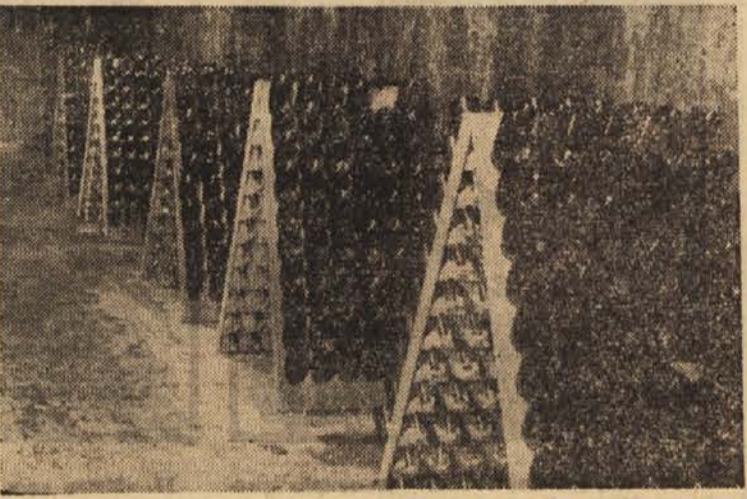
Leta 1945, ko so na naših hribčkih pri Gornji Radgoni pospravljali pridelek v vinogradih brez tujih gospodarjev, je Državno vinogradniško gospodarstvo Gornja Radgona imelo le okoli 60 ha vinogradov in nekaj polj. Prva trgatov na novem gospodarstvu je bila bolj slaba, ker so bili proti koncu vojne vinogradi slabo oskrbovani, nasadi pa so bili že stari. Zato jih je začel delovni kolektiv že naslednje leto obnavljati. Obnova je bila eden izmed najpomembnejših elementov za ustvaritev sedanjih uspehov.

Tri leta pozneje je Državno vinogradniško gospodarstvo Gor-

Delo na trsnici

vinogradniško bolj pa nazivu — da se je ohranilo staro ime — kot po dejanski proizvodnji. Sedaj ima 500 ha vinogradov — kar je lahko že lepo vinogradniško gospodarstvo — razen tega pa še skoraj štirikrat toliko polj, travnikov in drugih zemljišč. Tak značaj gospodarstva, ki je

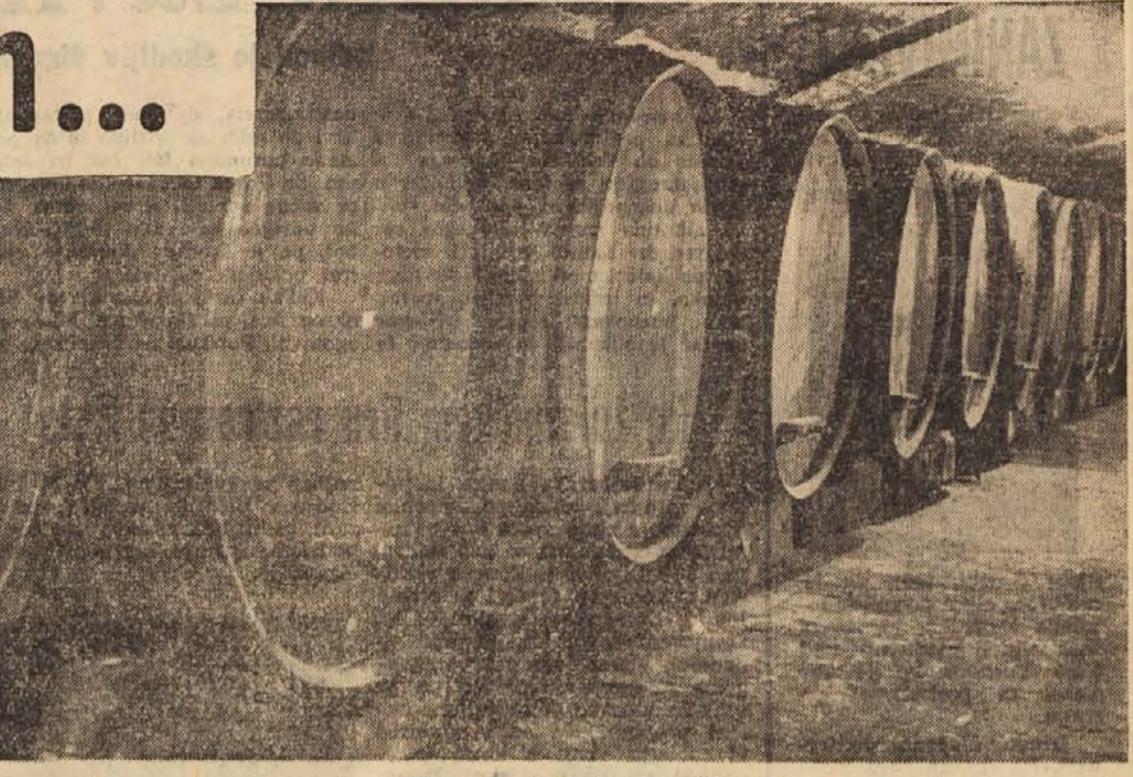

Vskladiščenje penecnega vina

razen tega še preobsežno, povzroča podstoj in strokovnemu kadru precej težav, ker se ne more posvetiti dovolj vsem panogam gospodarstva, ki bi jih lahko razvijali. Vodstvo težko določa, kateri panogi naj posveča več skrbi, ker sedanje meje še niso dokončne in zaradi tega tudi ni določena osnovna panoga proizvodnje. Sredstev pa ni dovolj, da bi v enaki meri in čimbolj pospeševali vinogradništvo, poljedelstvo in živinorejo.

Gospodarstvo sicer upravlja delovni kolektiv po svojih izvoljenih organih. Toda kako naj delavci, ki so zaposleni na različnih delovnih mestih, daleč drug od drugega, in v različnih gospodarskih panogah, objektivno presojajo, kje bi bilo treba investirati več sredstev. Zato je samoumevno, da se vsakdo poteguje za tisto delovno mesto, kjer dela sam, ker tamkaj najbolj čuti potrebo.

Te težave bodo odpravljen takrat, ko se gospodarstvo določi trajna smer nadaljnjega razvoja. Ali je treba dati prednost poljedelstvu in vzporedno z njim tudi živinoreji — za kar so na nekaterih delovnih mestih vsi pogoji — ali vinogradništvu, za kar so spet v drugih krajih ugodni pogoji? Bilo bi nepravilno, če bi dajali prednost novi enoletni in škodo drugo. Polj in travnikov je toliko, da ne morejo služiti le za dodatek vinogradništvu. Vinogradništvo pa — čeprav je v manjšini — ima toliko tradicije in uspehov v zadnjih desetih letih, da ga ne bi smeli niti malo zapostavljati. Najboljša

Vzorno urejena vinska klet

rešitev bi bila v razdelitvi gospodarstva na pretežno vinogradniško in poljedelsko živinorejski del.

Delitev Vinogradniškega gospodarstva Gornja Radgona po narašni legi ne bi bila težka. Videmski okoliš ima okoli 500 ha, negovski pa 250 ha pretežno poljedelskih zemljišč, kar bi lahko sestavljalo eno gospodarstvo. Več težav bi povzročilo to, da člani delovnega kolektiva na tistih delovnih mestih ne nimajo dovolj izkušenj v upravljanju, niti dovolj materialnih sredstev za uspešno gospodarjenje. Dolej so uporabljali za izboljšanje tistih delovnih mest sredstev, ki so jih dajali vinogradi; v bodoče pa bi jih bilo treba zagotoviti iz drugih virov.

Vprašanje, ali naj bi bilo sedanje Vinogradniško gospodarstvo Gornja Radgona kmetijsko ali vinogradniško, ali naj bi se razdelilo, že rešujejo. In rešitev bo gotovo taka, da bo koristila splošnemu povečanju proizvodnje vseh panog gospodarstva, za katere so ugodni pogoji.

To bodo gotovo dosegli, saj so v nekaterih obnovljenih nasadih pridelali že mnogo več. Selektorirani renski rizling in šipon sta dala tudi po 60 do 80 hektolitrov na hektar.

Trsnica oskrbuje s cepljenkami tudi druge vinograde

Nemala zasluga za take uspehe Vinogradniškega gospodarstva Gornja Radgona je v dobrih trsnih sadikah, ki jih daje lastna trsnica. Ta dela že od leta 1945, od ustanovitve gospodarstva. Matičnjak meri celih 14 ha in so letos pložili skoraj en milijon cepljenk. Za gnojenje cepljenk so porabili okoli 1000 ton komposta.

Čeprav ne dajo vse vlozene cepljenke kakovostnih trsnih sadik — kar je normalni pojav — je zmogljivost trsnice mnogo večja, od ustanovitve gospodarstva. Polovico do dve tretjini sadik so prodali v prejšnjih letih drugim vinogradnikom. Ponje prihajajo celo iz oddaljenejših vinorodnih krajev.

Letos bodo posadili v lastnih obnovljenih vinogradih skoraj 200.000 trt, čeprav so opustili prejšnje gostejše sajenje in sedaj sadijo le 5500 trt na hektar. Ugotovili so, da redkejši vinograd daje prav toliko vina, kot gosti z 8000 trtami, ker trtam lahko pušča večje krone. Ima pa še nekatere prednosti: grozdje dobiva več sonca, zato daje boljše vino; med redkimi vrstami pa lahko obdelujejo tudi stroji. Uporabljajo nemški plug, ki ga vlečejo s vrtalom. Francoski stroji, ki jih uporabljajo za ravniške vinograde in rahlo zemljo, pa se v radgonski okolici niso obnesli.

Žični nasadi so cenejši

Obnova vinogradov je zelo naporna. Večino zemljišč so zri-golali ročno, ker niso imeli vedno na razpolago rigolnega pluga. Sicer so s tem reševali še drugo vprašanje: zaposlitev delavcev

Planiranje vinogradniškega terena pred rigolanjem.

preko zime, ko ni bilo za njih drugega dela. Za obnovo vinogradov so morali pripraviti okoli 2000 ton komposta, ki so ga najmanj polovico znosili na hrbtih na kraj, kjer so gnojili mladim trtam. V zadnjih dveh letih so delali tudi žične nasade, za katere so porabili preko 50 ton nerjavice žice in za 1500 ton lesenih opornikov, ki jih je bilo treba prav tako raznositi po zri-golanih zemljiščih.

Delovni kolektiv želi narediti čimveč žičnih nasadov. Ti so trenutno sicer dražji, ker je treba kupiti žico, ki jo je porbhu še težko dobiti, in lesene opornike — toda njihova vzdržljivost je trkrat daljša, kot živiljenjska doba kolja. Zato je pri obnavljanju vinograda potrebno sicer več investicij, kar pa se bo obrestovalo v poznejših letih. Če se pritejemo, da žični nasadi prihranijo tudi precej lesa, je njihova prednost tako velika, da bi se bilo treba resno zavezati za to, da bi nudili vinogradnikom več potrebne žice. Če bi lesene opornike zamenjali s cementnimi, bi ostalo več lesa za druge potrebe.

Delovni kolektiv misli tudi na povečanje kleti, ker v sedanjih lahko vskladiščijo le 65 vagonov vina. V prihodnjih letih namerava delo v vinogradih še bolj mehanizirati in v ta namen dokupiti več strojev. Vzlic velikim doslejšnjim uspehom ima še velike načrte, da bi uredil čimbolj napredno vinogradništvo, ki bi dajalo mnogo kakovostnega vina domačim potrošnikom, tujim turistom in za izvoz.

Posebnost gospodarstva je penecno vino

Vinogradniško gospodarstvo Gornja Radgona izdeluje tudi penecno vino. Teža sicer niso začeli izdelovati šele po vojni, temveč so prevzeli od prejšnjih lastnikov. Proizvodnja penecnih vin je v Sloveniji že precej stara; delali so jih predvsem v Pljuju in Mariboru. Pravijo, da so Napoleonu, ko se je na svojih pohodih med Dunajem in Trstom ustavil v vojaškem taborišču pri Mariboru, ponudili penecno vino, ki je bilo izdelano v teh krajih. V Gornji Radgoni so začeli nekoliko pozneje, okoli leta 1860. Izdelovanje penecnega vina so uvedli priseljenci iz Alzasko, ki so ugotovili, da so v naših krajih podobni pogoji za vinogradništvo kot v pokrajini Marne.

